

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ

Decizia nr. 22/A

Dosar nr. 7051/2/2022

Ședința publică din data de 30 ianuarie 2024

Completul compus din:

Andrei Claudiu Rus	– Președinte
Cristina Rotaru-Radu	– Judecător
Ilie Iulian Dragomir	– Judecător

Magistrat-asistent – Cojocaru Mirela

Grefier – Adriana-Maria Vasile

Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție a fost reprezentat de procuror Bogdan Ghiță.

Pe rol se află pronunțarea asupra cauzei penale având ca obiect apelul formulat de **Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție** împotriva Sentinței penale nr. 97/F din data de 15 mai 2023, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală în Dosarul nr. 7051/2/2022 (2986/2022), privind inculpații Dobrescu Dragoș, Boștină Doru Cătălin și Canino Pier Luca.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 27 septembrie 2023, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta hotărâre, când, Înalta Curte, având nevoie de timp, a stabilit termen pentru deliberare, pronunțare și redactare la data de 8 noiembrie 2023 și, ulterior, la data de 6 decembrie 2023, 19 decembrie 2023, 29 ianuarie 2024 și la data de 30 ianuarie 2024, când a decis următoarele:

ÎNALTA CURTE

Deliberând asupra cauzei de față, în baza actelor și lucrărilor dosarului, constată următoarele:

Prin Sentința penală nr. 97/F din data de 15 mai 2023, pronunțată în Dosarul nr. 7051/2/2022 (2986/2022), Curtea de Apel București – Secția a II-a penală:

I. A respins, ca inadmisibilă, cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene formulată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție.

A respins, ca neîntemeiate, cererile de suspendare a judecării cauzei formulate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție, potrivit art. 2 alin. (3) teza I din Legea nr. 340/2009 și potrivit art. 413 alin. (1) pct. 1 ind. 1 din Codul de procedură civilă.

II. În baza art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală a încetat procesul penal început împotriva inculpatului Dobrescu Dragoș sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de influență prevăzute de art. 291 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din Codul penal, ca urmare a împlinirii termenului de prescripție prevăzut de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

În baza art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală a încetat procesul penal început împotriva inculpatului Canino Pier Luca sub aspectul săvârșirii infracțiunii de cumpărare de influență prevăzute de art. 292 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din Codul penal, ca urmare a împlinirii termenului de prescripție prevăzut de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

În baza art. 396 alin. (6) din Codul de procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură penală a încetat procesul penal început împotriva inculpatului Boștină Doru – Cătălin sub aspectul săvârșirii complicității la infracțiunea de cumpărare de influență prevăzute de art. 48 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 292 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 și spălarea banilor prevăzută de art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019, ambele cu aplicarea art. 38 alin. (1) din Codul penal și art. 5 din Codul penal, ca urmare a împlinirii termenului de prescripție prevăzut de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

III. În baza art. 291 alin. (2) din Codul penal raportat la art. 112 alin. (1) lit. e) din Codul penal, a confiscat de la inculpatul Dobrescu Dragoș suma de 547.000,21 lei.

În baza art.404 alin. (4) lit. c) raportat la art.250 ind. 2 din Codul de procedură penală a menținut sechestrul asigurător instituit prin Ordonanța nr. 481/P/2017 din data de 4.10.2022, emisă de procurorul din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție asupra sumei de 547.000,21 lei.

În baza art. 275 alin. (3) din Codul de procedură penală, cheltuielile judiciare au fost reținute în sarcina statului.

Pentru a hotărî în acest sens, instanța de fond a reținut următoarele:

Prin Rechizitoriul emis în 4 octombrie 2022 de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție în Dosarul penal nr. 481/P/2017, au fost trimiși în judecată:

- inculpatul **Dobrescu Dragoș**, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din Codul penal, constând, în esență, în aceea că, în perioada 20-26 iunie 2013, a pretins pentru sine, direct de la inculpatul Canino Pier – Luca, administrator al Astaldi SPA România Sucursala București, suma de 1.000.000 euro, în schimbul promisiunilor că-și va exercita influența pe care o avea asupra Primarului Sectorului 6, martorul Rareș Mănescu, pentru obținerea cu ușurință de către societatea comercială a avizelor necesare lucrărilor de la Magistrala 5, Drumul Taberei, asocierii Astaldi și pentru a soluționa favorabil societății Astaldi plângerile cetățenilor nemulțumiți în legătură cu lucrările de construire ale Magistralei 5, Drumul Taberei.

În sensul celor menționate, ca urmare a înțelegerii cu suspectul Canino Pier – Luca, suma pretinsă, în cuantum de 1.000.000 euro, urma să fie primită de către suspectul Dobrescu Dragoș, prin intermediul inculpatului Boștină Doru – Cătălin, fiind încheiat astfel Contractul de asistență juridică nr. 136097 datat 26.06.2013 între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București, cu scopul disimulării adevăratei naturi a banilor.

În baza Contractului nr. 136097 datat 26.06.2013 încheiat între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București, la data de 04.09.2013, în baza facturii seria BOS nr. 14141/26.08.2013, reprezentând „cval onorariu conform contract nr. 136097 datat 26.06.2013”, a fost transferată suma 549.357,20 lei (443.030 lei contravaloare servicii + 106.327,20 lei TVA), în contul bancar al SPRL

Boștină și Asociații, de unde, la data de 9.09.2013 a fost transferată suma de 547.000,21 lei în contul SC Expect Invent SRL, în baza facturii fiscale seria EEI nr. 225/19.08.2013, fiind facturate, în mod fictiv, servicii de „mentenanță conform contract 2013”, societatea SC Expect Invent SRL făcând parte dintr-un grup de societăți folosite pentru disimularea provenienței sumelor de bani și retrageri de numerar;

- inculpatul **Canino Pier Luca**, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de cumpărare de influență prevăzută de art. 292 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din Codul penal, constând, în esență, în aceea că în perioada 20-26 iunie 2013, ca urmare a promisiunilor făcute de către suspectul Dobrescu Dragoș că-și va exercita influența, în schimbul unor sume de bani, asupra primarului Sectorului 6, martorul Rareș Mănescu, pentru obținerea cu ușurință de către societatea comercială a avizelor necesare lucrărilor de la Magistrala 5, Drumul Taberei, asocierii Astaldi și pentru a soluționa favorabil societății Astaldi plângerile cetățenilor nemulțumiți în legătură cu lucrările de construire ale Magistralei 5, Drumul Taberei a acceptat ca firma Astaldi SPA România, Sucursala București să plătească suma de 1.000.000 euro, prin intermediul SPRL Boștină și Asociații, sub forma Contractului de asistență juridică nr. 136097 încheiat la 26.06.2013 între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București.

Din suma convenită inițial, conform înțelegerii, cu ajutorul suspectului Boștină Doru – Cătălin, prin intermediul SPRL Boștină și Asociații, acesta a remis suma de 549.357,20 lei către traficantul de influență, suspectul Dobrescu Dragoș. Astfel, în contul SPRL Boștină și Asociații a fost transferată, la data de 4.09.2013, suma de 549.357,20 lei, aferentă facturii seria BOS nr. 14141/26.08.2013, reprezentând „cval onorariu conform contract nr. 136097 datat 26.06.2013”, iar, la data de 9.09.2013, suma 547.000,21 lei a fost transferată din contul SPRL Boștină și Asociații către S.C. Expect Invent S.R.L., societate indicată de către martorul Nedelcu Adrian – Dragoș Adrian, în numele căreia a fost emisă către societatea de avocatură factura fiscală seria EEI nr. 225/19.08.2013 pentru suma de 547.000,21 lei (441.129,20 lei, contravaloare servicii +105.871,01 lei, TVA), în baza căreia s-a făcut transferul, fiind facturate, în mod fictiv, servicii de „mentenanță conform contract 2013”;

- inculpatul **Boștină Doru – Cătălin**, sub aspectul săvârșirii complicității la infracțiunea de cumpărare de influență prevăzută de art. 48 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 291 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din Codul penal și spălarea banilor prevăzută de art. 49 alin. (1)

lit. a) din Legea nr. 129/2019 aplicarea art. 5 din Codul penal, constând, în esență, în aceea că:

a. în urma solicitării martorului Nedelcu Adrian – Dragoș, a încheiat Contractul de asistență juridică nr. 136097 datat 26.06.2013 între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București pentru suma de 1.000.000 euro și a emis factura seria BOS nr. 14141/26.08.2013, reprezentând „cval onorariu conform contract nr. 136097 datat 26.06.2013”, pentru suma de 549.357,20 lei (443.030 lei contravaloare servicii + 106.327,20 lei TVA), sumă ce a fost transferată în contul societății la data de 4.09.2013. Ulterior, la data de 9.09.2013, a achitat suma de 547.000,21 lei, către SC Expect Invent SRL, societate indicată de către martorul Nedelcu Adrian – Dragoș, cunoscând faptul că serviciile juridice ce fac obiectul Contractului de asistență juridică sunt fictive și că sumele de bani urmează a fi înaintate ca urmare a cumpărării influenței suspectului Dobrescu Dragoș către suspectul Canino Pier – Luca și

b. folosindu-se de calitatea de avocat în cadrul SPRL Boștină și Asociații, a intermediat transferul sumei de 549.357,20 lei, destinată suspectului Dobrescu Dragoș de la Astaldi SPA Italia Suc. București, către contul SC Expect Invent S.R.L., cunoscând că această sumă reprezintă obiectul unor infracțiuni de corupție, sens în care, pentru a crea aparență de legalitate, a încheiat Contractul de asistență juridică nr. 136097 din data de 26.06.2013 cu Astaldi SPA Italia Suc. București, în baza căruia a fost emisă factura nr. 14141 din 26.08.2013 pentru suma de 549.357,20 lei, folosită ca document justificativ pentru transferul sumei menționate, în data de 04.09.2013, din contul RO12BRDE450SV65421474500 deschis la BRD de către Astaldi SPA Italia Sucursala în contul nr. RO68BACX0000004507149004 deschis la UniCredit Țiriac Bank S.A. de către Boștină și Asociații SPRL, de unde a fost transferată, în data de 9.09.2013, în contul RO93BACX0000000874704000 deschis la UniCredit Bank pe numele SC Expect Invent S.R.L., adevărata natură a banilor fiind disimulată sub formă de servicii de „*mentenanță conform contract 2013*”, conform facturii fiscale „F225/19.08.2013” emisă de SC Expect Invent S.R.L. pentru suma de 547.000,21 lei.

Prin Încheierea din data de 19 decembrie 2022 a judecătorului de cameră preliminară din cadrul Curții de Apel București – Secția a II-a penală, pronunțată în Dosarul nr. 7051/2/2022/a1, definitivă prin Încheierea nr. 171/28.02.2023 a completului de judecători de cameră preliminară din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția penală, au fost respinse cererile și excepțiile formulate de inculpați.

În procedura de cameră preliminară nu au fost excluse probe din dosarul de urmărire penală ca urmare a constatării încălcării principiilor legalității și loialității administrării probelor.

Cauza a fost înregistrată pe rolul Curții de Apel București – Secția a II-a penală, Complet S2 C7FSC la data de 2 martie 2022 sub nr. 7501/2/2022 (2986/2022).

a. *La termenul din 24 martie 2023, față de manifestarea de voință a celor trei inculpați de a se dispune încetarea procesului penal ca urmare a împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale, fiind primul termen la care procedura de citare a fost legal îndeplinită și cauza s-a aflat în stare de judecată, președintele a făcut o prezentare succintă a actului prin care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților, în acord cu dispozițiile art. 374 alin. (1) din Codul de procedură penală.*

În acord cu dispozițiile art. 374 alin. (2) din Codul de procedură penală, președintele a explicat inculpaților prezenți în ce constă învinuirea ce li se aduce, i-a înștiințat pe aceștia cu privire la dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-le atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva lor, precum și cu privire la dreptul de a pune întrebări coinculpaților, celorlalte părți, martorilor, experților și de a da explicații în tot cursul cercetării judecătorești, când socotesc că este necesar.

Ulterior, în raport de cererile motivate în scris de către apărători aleși ai inculpaților Dobrescu Dragoș, Canino Pier Luca și Boștină Doru – Cătălin, s-a procedat la luarea de declarații celor trei inculpați, pentru ca aceștia să își exprime, în mod nemijlocit, poziția procesuală în raport cu prevederile art. 18 din Codul de procedură penală.

b. *La termenul din 31 martie 2023, s-au pus în discuție cererea de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare formulată de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție, cererile de suspendare obligatorie și facultativă a cauzei, cererile de încetare a procesului penal formulate de cei trei inculpați, precum și cererea de sesizare a Curții Constituționale a României cu excepția de neconstituționalitate a art. 107, art. 112 și art. 291 alin. (2) din Codul penal, formulată de inculpatul Dobrescu Dragoș (pentru această cerere fiind format Dosarul asociat nr. 7051/2/2022/a2).*

Sub un prim aspect, instanța de fond a constatat că cererea Ministerului Public de sesizare a Curții de Justiție a Uniunii Europene pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare nu îndeplinește condițiile de admisibilitate, întrucât interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are legătură cu faptele sau persoanele arătate în actul de sesizare a instanței.

În ceea ce privește solicitarea de suspendare a cauzei potrivit art. 2 alin. (3) teza I din Legea nr. 340/2009 și/sau art. 413 alin. (1) pct. 1 ind. 1 din Codul de procedură civilă, a reținut că este neîntemeiată.

Totodată, instanța de fond a considerat că este abilitată a stabili dacă efectul Deciziilor Curții Constituționale a României nr. 297/2018 și nr. 358/2022 este conform dispozițiilor dreptului Uniunii și dacă aceste decizii pot fi lăsate neaplicate în temeiul principiului supremației dreptului Uniunii.

În cadrul acestei analize, a expus argumentele reținute de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Hotărârile Taricco I [Hotărârea din 8 septembrie 2015, Taricco și alții, C-105/14] și Taricco II [Hotărârea din 5 decembrie 2017, M.A.S. și M.B., C-42/17].

Instanța de fond a reținut că efectivitatea în sensul descurajării efective în cadrul articolului 325 alineatul (1) TFUE sau în orice alt cadru al dreptului Uniunii, nu poate fi înțeleasă ca o valoare absolută care depășește orice alte principii de drept. Articolul 325 alineatul (1) TFUE cuprinde, într-adevăr, o trimitere la obligații orientate spre efectivitate pe care le impune statelor membre. Cu toate acestea, este caracterizat și de o componentă puternică de autonomie instituțională și procedurală, care ar trebui să fie punctul de pornire al oricărei analize a compatibilității dreptului național cu cel european.

A subliniat că în cazul în care efectivitatea este interpretată la dimensiunea propusă de Ministerul Public, atunci orice dispoziție națională care stă în calea unei condamnări ar putea fi declarată incompatibilă cu articolul 325 alineatul (1) TFUE. Aceasta nu este o soluție pentru aplicarea efectivă a legii, ci mai degrabă pentru un arbitrar individual.

Instanța de fond a apreciat că este indispensabil ca argumentul potențial nelimitat al „efectivității” să fie pus în balanță cu alte norme, principii și valori ale dreptului Uniunii, inclusiv drepturile fundamentale sau legalitatea. Ele fac parte din același set de norme din cadrul aceleiași ordini juridice a Uniunii și au aceeași greutate și importanță.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene a confirmat această interpretare în Hotărârile M.A.S. și M.B. și Dzivev, subliniind că „obligația de a garanta o colectare eficientă a resurselor Uniunii nu scutește instanțele naționale de necesitatea de a respecta drepturile fundamentale garantate de cartă și principiile generale ale dreptului Uniunii...” [Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, punctul 33; Hotărârea din 5 decembrie 2017, M.A.S. și M.B., C-42/17, punctul 52, și Hotărârea din 5 iunie 2018, Kolev și alții, C-612/15, punctele 68 și 71], inclusiv „necesitatea de a respecta principiul legalității și al statului de drept, care constituie

una dintre valorile primare pe care se sprijină Uniunea, astfel cum reiese din articolul 2 TUE” [Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, punctul 34].

În Hotărârea Dzivev, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, fără să se angajeze în examinarea problemei dacă normele în cauză determinau impunitate într-un număr considerabil de cauze, a arătat că dreptul Uniunii nu poate impune unei instanțe naționale să înlăture aplicarea unei norme de procedură națională, chiar dacă aceasta ar spori eficacitatea urmăririi penale, permițând sancționarea nerespectării dreptului Uniunii, atunci când o astfel de normă procedurală reflectă tocmai cerințe legate de protecția drepturilor fundamentale [Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, punctele 35-39]

În orice caz, chiar dacă aceasta ar fi situația într-o altă ipoteză, obligația de a modifica norma națională în cauză și de a remedia astfel aplicarea incorectă sau insuficientă a articolului 325 alineatul (1) TFUE îi incumbă în primul rând legiuitorului național [Hotărârea din 5 decembrie 2017, M.A.S. și M.B., C-42/17, punctul 41, și Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, punctul 31].

În considerarea acestor aspecte, a observat că Ministerul Public nu a propus, afară de o estimare abstractă a numărului de cauze potențial afectate de aplicarea deciziilor Curții Constituționale, niciun criteriu concret pentru a ajunge la concluzia că există o încălcare a articolului 325 alineatul (1) TFUE.

În acest context analitic, argumentul parchetului, în sensul că menținerea naturii/categoriei Deciziei nr. 297 din 26 aprilie 2018 ca decizie interpretativă și neaplicarea Deciziei nr. 358 din 26 mai 2022 reprezintă o modalitate în care dreptul național ar fi interpretat conform dreptului european nu a fost considerat valid. Sub acest aspect, a notat că art. 155 alin. (1) din Codul penal conține o singură soluție normativă, iar nu o dualitate dintre care una să fie afectată de nelegitimare constituțională.

Astfel, a apreciat că, independent de orice estimare statistică a numărului de cauze afectate efectiv sau potențial, printre elementele analizei care trebuie efectuată pentru a constata o încălcare a articolului 325 alineatul (1) TFUE, se numără, evaluarea normativă și sistematică a conținutului normelor care reglementează prescripția răspunderii penale, consecințele practice ale constatării încetării procesului penal, drepturile fundamentale și legalitatea.

Drepturile fundamentale și principiul legalității nu sunt simple elemente „corective” care pot în cele din urmă să limiteze (ex post) efectele practice ale acestei dispoziții. Ele joacă de la bun început un rol în interpretarea conținutului material al articolului 325 alineatul (1) TFUE, constituind limitele sale interne în ceea ce privește interpretarea care poate fi avută în mod rezonabil în vedere a acestei

dispoziții. În plus, impactul potențial asupra intereselor protejate de articolul 325 alineatul (1) TFUE trebuie să fie proporțional, instanța trebuie să se asigure că drepturile fundamentale ale persoanelor vizate sunt respectate și să împiedice ca acestora din urmă să li se aplice sancțiuni pe care le-ar fi evitat dacă aceste dispoziții de drept național ar fi fost aplicate în conformitate cu obligațiile care decurg din principiul legalității infracțiunilor și a pedepselor în dreptul penal [Hotărârea din 8 septembrie 2015, Taricco și alții, C-105/14, punctul 53]. Astfel, dacă instanța națională ar ajunge să considere că o interpretare conformă a dispozițiilor naționale contravine principiului legalității infracțiunilor și a pedepselor, ea nu ar fi ținută să se conformeze acestei obligații, iar aceasta chiar dacă respectarea obligației respective ar permite îndreptarea unei situații naționale incompatibile cu dreptul Uniunii. Legiuitorul național este cel căruia îi revine în acest caz obligația de a lua măsurile necesare [Hotărârea din 5 decembrie 2017, M.A.S. și M.B., C-42/17, punctul 61, precum și jurisprudența acolo citată].

Prin raportare la aspectele învederate, precum și la dispozițiile art. 12 alin. (2) și (3) din Directiva 1371/2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (Directiva PIF), sub un prim aspect a reținut că durata termenului (general) al prescripției răspunderii penale sau lipsa cazurilor de încetare a prescripției răspunderii penale nu sunt principalii factori criticabili în cauză, existând și alte aspecte relevante, mai importante, cum sunt, de exemplu, întârzierile nejustificate în desfășurarea urmăririi penale. Chiar admitând că, în general, un obstacol în calea prevenirii și combaterii infracțiunilor de corupție sau asimilate corupției în constituie greutatea detectării și investigării acestora din cauza naturii lor ascunse și a acordului dintre diferitele părți implicate în comportamentul ilicit, acesta nu poate fi identificat în speță câtă vreme organele de urmărire penală au fost sesizate prin denunțul din data de 09.12.2014 de către martorul denunțator Nedelcu Adrian – Dragoș.

A subliniat că unul dintre pilonii Convenției Europene privind Drepturile Omului este dreptul la un proces echitabil, cu cerința necesară pentru procedurile judiciare să fie finalizat într-un termen rezonabil. Toate organele judiciare au obligația de a pune în aplicare acest principiu. În speță, termenul de prescripție a răspunderii penale prevăzut de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal, de 8 ani, nu poate conduce la reținerea unui risc sistemic de impunitate și poate fi considerat suficient pentru investigarea unor infracțiuni de natura celor ce fac obiectul prezentului dosar, cu atât mai mult cu cât organele de urmărire penală au fost sesizate la scurt timp de la comiterea acestora.

Pe de o parte, regimul prescripției prevăzut la art. 154 din Codul penal nu conduce la consecințe nerezonabile, ținând seama de durata termenelor de prescripție. Pe de altă parte, concluzia existenței sau nu a riscului sistemic nu poate fi trasă decât din perspectiva conținutului normativ, ci și din comportamentul organelor judiciare. În măsura în care comportamentul organelor de urmărire penală nu a reflectat o preocupare efectivă referitoare la interesele financiare ale Uniunii Europene pe parcursul a aproximativ 8 ani și jumătate, iar pasivitatea acestora în instrumentarea cauzelor este considerată acceptabilă, aceasta ar contribui în mod rezonabil la nerespectarea drepturilor fundamentale anterior menționate.

Totodată, a considerat că stabilirea existenței unor cauze de întrerupere a termenului de prescripție al răspunderii penale, lăsând neaplicate deciziile cu forță obligatorie ale Curții Constituționale și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, poate produce efectul opus drepturilor recunoscute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prin prelungirea procesului peste termenul considerat rezonabil. Mai mult, a reținut că statul dispune de un instrument juridic pentru a recupera sumele datorate de un inculpat față de care se dispune încetarea procesului penal ca urmare a intervenției prescripției răspunderii penale, fără ca protecția drepturilor fundamentale să devină o daună colaterală în acest proces – confiscarea specială a bunurilor dobândite prin săvârșirea faptelor prevăzute de legea penală putând fi în continuare dispusă.

În ceea ce privește adoptarea de măsuri disuasive și efective, precum și obligația statelor membre de a adopta, pentru a combate fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii aceleași măsuri ca acelea pe care le adoptă pentru a combate fraudă care aduce atingere propriilor interese financiare, articolul 325 alineatele (1) și (2) TFUE stabilește în sarcina acestora o obligație de rezultat precisă și care nu este supusă niciunei condiții. Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat în mod constant că, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) TUE, statele membre se asigură că încălcările dreptului Uniunii sunt sancționate în condiții, atât procedurale, cât și de fond, analoge celor aplicabile încălcărilor dreptului național similare ca natură și importanță și că sancțiunea trebuie să fie efectivă, disuasivă și proporțională cu încălcarea. În plus, Curtea a adăugat că autoritățile naționale trebuie să procedeze în ceea ce privește încălcările dreptului european *cu aceeași diligență ca cea de care dă dovadă în punerea în aplicare a dreptului național corespunzător*.

Din această perspectivă, a considerat că nu dispune de niciun element care să indice, prin intermediul unor împrejurări obiective, că prin aplicarea Deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale a României și a Deciziei nr. 358/2022 a Curții Constituționale s-a urmărit să se eludeze sau să se afecteze instrumentele juridice

utilizate în combaterea corupției sau să aducă atingere protecției intereselor Uniunii, câtă vreme principiile se aplică tuturor infracțiunilor care nu sunt declarate imprescriptibile, iar termenele de prescripție generală se aplică nediferențiat în funcție de natura infracțiunilor.

Apreciate în lumina acestor criterii, Deciziile Curții Constituționale a României nr. 297/2018 și nr. 358/2022 nu compromit protecția efectivă a dreptului Uniunii. Astfel, a concluzionat că nu sunt îndeplinite condițiile pentru înlăturarea aplicării jurisprudenței Curții Constituționale referitoare la lipsa unei cauze de întrerupere a cursului prescripției răspunderii penale în perioada 25 iunie 2018 – 30 mai 2022, cu consecința constatării că în cauză a intervenit prescripția răspunderii penale.

Totodată, prin raportate la argumentele prezentate, a apreciat întemeiate cererile formulate de inculpații Dobrescu Dragoș, Canino Pier – Luca și Boștină Doru – Cătălin de încetare a procesului penal ca urmare a împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale.

Sub un prim aspect, a reținut că examinarea condițiilor referitoare la împlinirea termenului prescripției răspunderii penale reprezintă o chestiune preliminară care face inutilă analiza fondului cauzei, luând în considerare faptul că inculpații s-au prezentat în fața instanței și nu au solicitat continuarea procesului penal.

A amintit că, la termenul din 24 martie 2023, față de manifestarea de voință a celor trei inculpați de a se dispune încetarea procesului penal ca urmare a împlinirii termenului de prescripție a răspunderii penale, a făcut o prezentare succintă a actului prin care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților, le-a explicat inculpaților prezenți în ce constă învinuirea ce li se aduce, i-a înștiințat pe aceștia cu privire la dreptul de a nu face nicio declarație, atrăgându-le atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva lor, precum și cu privire la dreptul de a pune întrebări coinculpaților, celorlalte părți, martorilor, experților și de a da explicații în tot cursul cercetării judecătorești, când socotesc că este necesar.

Ulterior, în raport de cererile motivate în scris de către apărătorii aleși [pentru inculpatul Dobrescu Dragoș (file 58 – 60), pentru inculpatul Canino Pier Luca (file 77 – 78), pentru inculpatul Boștină Doru – Cătălin (file 79 – 89)], s-a procedat la luarea de declarații celor trei inculpați, pentru ca aceștia să își exprime poziția procesuală în raport cu prevederile art. 18 din Codul de procedură penală.

A constatat că inculpații Dobrescu Dragoș (fila 67), Canino Pier – Luca (fila 68) și Boștină Doru – Cătălin (fila 69) au indicat că doresc încetarea procesului penal ca urmare a faptului că s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale.

Secundar, a reținut că infracțiunea de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 (forma în vigoare

ulterior datei de 01.02.2014) [cu element de continuitate în reglementarea prevăzută de art. 257 alin. (1) din Codul penal din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 (forma în vigoare ulterior datei de 01.02.2014)] este comisivă (de acțiune) și instantanee, cu consumare anticipată, adică, simpla pretindere de bani sau alte foloase ori acceptarea promisiunii – deși constituie un început de punere în executare a hotărârii infracționale – este suficientă pentru consumarea acesteia.

Corelativ, simpla promisiune, oferire sau dare de bani, daruri ori alte foloase, în schimbul influenței reale sau presupuse pe lângă un funcționar, în scopul determinării sale să facă sau să nu facă un act ce-i intră în atribuțiile de serviciu - chiar dacă nu duce la capăt actul cumpărării și constituie numai un început de executare - datorită pericolozității faptei, a fost incriminată ca infracțiune consumată de cumpărare de influență prevăzută de art. 292 alin. (1) din Codul penal [reglementată anterior intrării în vigoare a Noului din Codul penal, în art. 6 ind. 1 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 (forma în vigoare anterior datei de 01.02.2014)].

În acest sens, a constatat că, în perioada 20 – 26 iunie 2013, inculpatul Dobrescu Dragoș a pretins pentru sine, direct de la inculpatul Canino Pier – Luca, administrator al Astaldi SPA România Sucursala București, suma de 1.000.000 euro, în schimbul promisiunilor că-și va exercita influența pe care o avea asupra primarului Sectorului 6, martorul Rareș Mănescu, pentru obținerea cu ușurință de către societatea comercială a avizelor necesare lucrărilor de la Magistrala 5, Drumul Taberei, asocierii Astaldi și pentru a soluționa favorabil societății Astaldi plângerile cetățenilor nemulțumiți în legătură cu lucrările de construire ale Magistralei 5, Drumul Taberei.

Corelativ, în aceeași perioadă și vizând același scop, inculpatul Canino Pier – Luca a acceptat ca firma Astaldi SPA România, Sucursala București să plătească suma de 1.000.000 euro, prin intermediul SPRL Boștină și Asociații, sub forma Contractului de asistență juridică nr. 136097 datat 26.06.2013, încheiat între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București.

Dintre modalitățile alternative reglementate de textele legale indicate mai sus, a concluzionat că în sarcina inculpatului Canino Pier – Luca se reține săvârșirea infracțiunii de cumpărare de influență sub forma *promisiunii* din perioada 20 – 26 iunie 2013, anume angajamentul prin care se obliga să facă ceva (firma Astaldi SPA România, Sucursala București să plătească suma de 1.000.000 euro, prin intermediul SPRL Boștină și Asociații), iar în sarcina inculpatului Dobrescu Dragoș Luca se reține săvârșirea infracțiunii de trafic de influență sub forma pretinderii de bani din perioada 20 – 26 iunie 2013 – anume solicitarea sumei de 1.000.000 euro de la

inculpatul Canino Pier – Luca, administrator al Astaldi SPA România Sucursala București.

A observat că în sarcina inculpatului Boștină Doru – Cătălin se reține, în primul rând, săvârșirea infracțiunii de complicitate la cumpărare de influență în modalitatea promisiunii, această faptă fiind prevăzută de art. 48 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 291 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 din Codul penal [cu elemente de continuitate în dispozițiile art. 26 din Codul penal din 1969 raportat la art. 6 ind. 1 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 (forma în vigoare anterior datei de 01.02.2014)].

În sensul celor menționate, se reține că urmare a înțelegerii cu inculpatul Canino Pier – Luca, suma pretinsă, în quantum de 1.000.000 euro, urma să fie primită de către inculpatul Dobrescu Dragoș, prin intermediul inculpatului Boștină Doru – Cătălin. În urma solicitării martorului Nedelcu Dragoș Adrian, a fost încheiat Contractul de asistență juridică nr. 136097 în data de 26.06.2013 între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București pentru suma de 1.000.000 euro, cu scopul disimulării adevăratei naturi a banilor.

Pretinderea sumei de 1.000.000 euro, respectiv promisiunea sumei de 1.000.000 euro au fost urmate de darea sumei de 547.000,21 lei de către inculpatul Canino Pier – Luca cu ajutorul inculpatului Boștină Doru – Cătălin și primirea acestei sume de către inculpatul Dobrescu Dragoș.

Astfel, din suma convenită inițial, conform înțelegerii, cu ajutorul inculpatului Boștină Doru – Cătălin, prin intermediul SPRL Boștină și Asociații, acesta a remis suma de 549.357,20 lei către traficantul de influență, inculpatul Dragoș Dobrescu. În contul SPRL Boștină și Asociații a fost transferată, la data de 04.09.2013, suma de 549.357,20 lei, aferentă facturii seria BOS nr. 14141/26.08.2013, reprezentând „cval onorariu conform contract nr. 136097 datat 26.06.2013”, iar la data de 09.09.2013 suma 547.000,21 lei a fost transferată din contul SPRL Boștină și Asociații către S.C. Expect Invent S.R.L., societate indicată de către martorul Nedelcu Dragoș Adrian, în numele căreia a fost emisă către societatea de avocatură factura fiscală seria EEI nr. 225/19.08.2013 pentru suma de 547.000,21 lei (441.129,20 lei, contravaloare servicii +105.871,01 lei, TVA), în baza căreia s-a făcut transferul, fiind facturate, în mod fictiv, servicii de „mentenanță conform contract 2013”.

Pentru că, anterior primirii sumei de 547.000,21 lei, inculpatul Dobrescu Dragoș a pretins o sumă de 1.000.000 euro, fapta de trafic de influență s-a consumat la momentul acestei din urmă activități. Corelativ, pentru inculpatul Canino Pier – Luca, având în vedere că anterior dării sumei de 547.000,21 lei a promis o sumă de

1.000.000 euro, judecătorul fondului a constatat că fapta de cumpărare de influență s-a consumat la momentul promisiunii. Întrucât contribuția inculpatului Boștină Doru – Cătălin în activitatea de întocmire a Contractului de asistență juridică nr. 136097 în data de 26.06.2013 între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București pentru suma de 1.000.000 euro a intervenit în timpul executării infracțiunii de către inculpatul – autor Canino Pier – Luca, această activitate își păstrează caracterul de contribuție indirectă, sprijinitoare, a cumpărării de influență în modalitatea promisiunii.

Perioada exploratorie, pe durata căreia cei trei inculpați au schimbat puncte de vedere referitoare la pretinderea și promisiunea banilor, au formulat și au discutat propunerile pe care și le-au făcut reciproc pentru a determina conținutul actului în care urma să fie deghizată darea și primirea efectivă a banilor s-a întins până la data de 26.06.2013, data de întocmire a Contractului de asistență juridică nr. 136097 între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București. A apreciat că aceasta reprezintă data consumării infracțiunilor de corupție pentru fiecare dintre cei trei inculpați, fiind data la care s-a încheiat prima etapă esențială a activității ilicite.

Judecătorul fondului a reținut că, la data de 26.06.2013, faptele pentru care s-a dispus trimiterea în judecată a celor trei inculpați au întrunit condițiile din conținutul incriminărilor și au corespuns perfect obiectivității juridice din normele incriminatoare de la art. 291 și art. 292 din Codul penal în momentul pretinderii sau promisiunii banilor, după caz. De asemenea, a apreciat că între modalitățile alternative prezentate mai sus [pretindere – primire (în cazul inculpatului Dobrescu Dragoș), promisiune – dare (în cazul inculpatului Canino Pier – Luca), complicitatea la promisiune – dare (în cazul inculpatului Boștină Doru – Cătălin)] există o legătură naturală, acestea fiind momente intermediare, fiecare reprezentând trepte deosebite de înlăptuire a aceleiași finalități, alcătuind laolaltă o **unitate naturală** a infracțiunilor de trafic de influență, respectiv cumpărare de influență și complicitate la această din urmă infracțiune.

A notat că infracțiunea simplă nu cunoaște un moment al epuizării distinct de cel al consumării. De altfel, trimiterea în judecată a celor trei inculpați s-a realizat pentru infracțiuni simple, iar nu în formă continuată. Prin urmare, momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a răspunderii penale este momentul consumării (data producerii primei urmări relevante penal/primul moment de la care faptele s-au putut încadra juridic drept infracțiuni).

A apreciat că momentul de debut al curgerii termenului de prescripție a răspunderii penale nu poate fi extins până la data realizării folosului patrimonial de

către inculpatul Dobrescu Dragoș, întrucât primirea la data de 9 septembrie 2013, de la coinalpatul Canino Pier – Luca, cu ajutorul inculpatului Boștină Doru – Cătălin, a unei sume de bani ce făcea parte din totalul foloaselor materiale ce au constituit obiectul cererii adresate anterior în perioada 20 – 26 iunie 2013, formează, împreună cu actele precedente, o activitate unică, care a produs un singur rezultat periculos și a avut la bază aceeași formă de vinovăție, alcătuind, astfel, împreună, o unitate naturală de infracțiune.

În sprijinul acestui raționament, a făcut trimitere la considerentele Deciziei penale nr. 346/A din 20 decembrie 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția penală, respectiv considerentele Deciziei nr. 25 din data de 11.11.2019 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii.

Sub al treilea aspect, a reținut că, potrivit art. 257 alin. (1) din Codul penal din 1969 raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 (forma în vigoare ulterior datei de 01.02.2014), infracțiunea de trafic de influență se pedepsește cu închisoare de la 2 la 10 ani. Termenul de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani, fiind reglementat de art. 122 alin. (1) lit. c) din Codul penal din 1969. Calculat potrivit art. 154 din Codul penal din 1969, termenul s-a împlinit la data de 25.06.2021.

Potrivit art. 6 ind. 1 alin. (1) din Legea nr. 78/2000 (forma în vigoare anterior datei de 01.02.2014), infracțiunea de cumpărare de influență se pedepsește cu închisoare de la 2 la 10 ani. Termenul de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani, fiind reglementat de art. 122 alin. (1) lit. c) din Codul penal din 1969. Calculat potrivit art. 154 din Codul penal din 1969, termenul s-a împlinit la data de 25.06.2021.

În raport de soluția legislativă reglementată la art. 123 din Codul penal din 1969, cursul termenului prescripției era întrerupt prin îndeplinirea oricărui act care, potrivit legii, trebuia comunicat învinuitului sau inculpatului în desfășurarea procesului penal.

A constatat că, în cauză, cursul termenului prescripției nu a fost întrerupt, întrucât efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspecți s-a realizat prin ordonanța nr. 481/P/2017 din data de 27.07.2021 a Direcției Naționale Anticorupție – Secția de Combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție (file 31 – 40 volum 1 urmărire), iar aducerea la cunoștință a acuzațiilor în materie penală s-a realizat la data de 02.08.2021 în privința inculpatului Dobrescu Dragoș (file 153 – 155 volum 1 urmărire), la data de 05.08.2021 față de inculpatul Boștină Doru – Cătălin (file 162 – 163 volum 1 urmărire) și la data de 09.08.2021 față de inculpatul Canino Pier – Luca (file 172 – 173 volum 1 urmărire).

Fără a analiza efectele deciziei Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022, folosind metoda interpretării prin reducere la absurd, acceptând ideea că după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018 la nivel național s-a constatat că interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, ulterior publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei Curții Constituționale nr. 297 din 26 aprilie 2018, nu s-a realizat unitar, luând în considerare orientarea jurisprudențială majoritară, defavorabilă inculpaților, care a fost acceptată și promovată de Ministerul Public ulterior datei de 25.06.2018, a reținut că, la momentul continuării urmăririi penale față de suspecti, se împlinise termenul de prescripție a răspunderii penale pentru infracțiunile de corupție, inclusiv conform dispozițiilor Noului Cod penal.

În continuare, a constatat că, în conformitate cu art. 291 alin. (1) din Codul penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 (forma în vigoare ulterior datei de 01.02.2014), traficul de influență se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Termenul de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani, fiind reglementat de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

În conformitate cu art. 292 alin. (1) din Codul penal, cumpărarea de influență se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi. Termenul de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani, fiind reglementat de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

În raport de soluția legislativă reglementată la art. 155 alin. (1) din Codul penal în interpretarea jurisprudențială majoritară începând cu data de 25.06.2018, cursul termenului prescripției era întrerupt prin îndeplinirea oricărui act care, potrivit legii, trebuia comunicat suspectului sau inculpatului în desfășurarea procesului penal.

Relevante în reținerea acestei concluzii erau considerentele prezentate de Curtea Constituțională în paragraful 24 (întreruperea cursului termenului de prescripție a răspunderii penale devine eficientă, producându-și efectele, într-o manieră completă, doar în condițiile existenței unor pârghii legale de încunoaștințare a persoanei în cauză cu privire la începerea unui nou termen de prescripție) și paragraful 28 (se impune a fi garantat caracterul previzibil al efectelor dispozițiilor art.155 alin. (1) din Codul penal asupra persoanei care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală, inclusiv prin asigurarea posibilității acesteia de a cunoaște aspectul intervenirii întreruperii cursului prescripției răspunderii penale și al începerii cursului unui nou termen de prescripție).

Astfel, a concluzionat că, calculat potrivit art. 186 alin. (1) teza a II-a din Codul penal, termenul s-a împlinit la data de 25.06.2021. Totodată, a constatat că, în cauză, cursul termenului prescripției nu a fost întrerupt, întrucât niciun act nu a fost

comunicat inculpaților, căci efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspecți s-a realizat prin Ordonanța nr. 481/P/2017 din data de 27.07.2021 a Direcției Naționale Anticorupție – Secția de Combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție (file 31 – 40 volum 1 urmărire), iar aducerea la cunoștință a acuzațiilor în materie penală s-a realizat la data de 02.08.2021 în privința inculpatului Dobrescu Dragoș (file 153 – 155 volum 1 urmărire), la data de 05.08.2021 față de inculpatul Boștină Doru – Cătălin (file 162 – 163 volum 1 urmărire) și la data de 09.08.2021 față de inculpatul Canino Pier – Luca (file 172 – 173 volum 1 urmărire).

Având în vedere că pentru inculpații Dobrescu Dragoș și Canino Pier Luca, s-a constatat că faptele pentru care au fost trimiși în judecată sunt prescrise independent de analiza efectelor deciziei Curții Constituționale nr. 358 din 26 mai 2022, iar analiza comparativă a legilor care s-au succedat nu relevă deosebiri, a reținut că soluția de încetare a procesului penal se va dispune potrivit legii active, Noul Cod penal.

Referitor la inculpatul Boștină Doru – Cătălin, a apreciat că este necesară o analiză suplimentară referitoare la infracțiunea de spălare a banilor și determinarea globală a legii penale mai favorabile prin raportare la Decizia Curții Constituționale nr. 265 din 6 mai 2014, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 372, Partea I, din 20 mai 2014.

Astfel, a apreciat că infracțiunea de spălare a banilor reținută în sarcina inculpatului Boștină Doru – Cătălin prezintă caracterul unei infracțiuni simple, momentane. Astfel, odată consumată infracțiunea prin realizarea primei acțiuni de transfer din data de 4.09.2013, care a presupus separarea veniturilor ilicite de sursele lor, cea de-a doua acțiune de transfer între conturi în data de 9.09.2013, care a avut drept finalitate crearea unor straturi complexe de tranzacții financiare pentru a asigura anonimatul sumei de bani, este lipsită de consecințe juridice. În susținerea acestei opinii, a citat Decizia nr. 16/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care s-a statuat că: „Realizarea oricărei modalități a elementului material va conduce la consumarea infracțiunii. Odată consumată infracțiunea, realizarea altei modalități a elementului material în baza aceleiași rezoluții infracționale va fi lipsită de consecințe juridice. De exemplu, cel care deține un bun despre care știe că provine din săvârșirea unei infracțiuni comite infracțiunea de spălare de bani. Dacă ulterior această persoană transferă acest bun, vom fi în prezența aceleiași infracțiuni, realizându-se doar o nouă modalitate a elementului material, fără relevanță juridică. Dacă infracțiunea de spălare de bani s-a produs prin realizarea mai multor modalități ale elementului

material, aparținând unor variante distincte, acest aspect va fi valorificat în încadrarea juridică, prin reținerea tuturor acestor variante. *Ca atare, realizarea mai multor acțiuni ce reprezintă elementul material al infracțiunii de spălare de bani, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, nu afectează unitatea infracțională.*”

În raport de regimul sancționator al art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 656/2002, termenul de prescripție a răspunderii penale reglementat art. 122 alin. (1) lit. c) din Codul penal din 1969 (de 8 ani) și de soluția legislativă reglementată la art. 123 din Codul penal din 1969, cursul termenului prescripției a fost întrerupt prin aducerea la cunoștință a acuzațiilor în materie penală inculpatului Boștină Doru – Cătălin, la data de 05.08.2021, potrivit Codului penal de la 1969, dată la care a început să curgă un nou termen de prescripție.

Totodată, a reținut că potrivit art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019, spălarea banilor în modalitatea normativă referitoare la transferul de bunuri, cunoscând că provin din săvârșirea de infracțiuni, în scopul ascunderii sau al disimulării originii ilicite a acestor bunuri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani. Termenul de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani, fiind reglementat de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal.

Față de natura juridică a Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, analizată în considerentele obligatorii ale Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022, a reținut că efectul pe care Decizia nr. 297/2018 l-a produs a fost acela că de la data publicării sale în Monitorul Oficial până la data modificării prevederilor art. 155 alin. (1) din Codul penal prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, legea nu a reglementat niciun caz de întrerupere a prescripției răspunderii penale, deoarece unica soluție legislativă pe care textul a reglementat-o de la intrarea sa în vigoare la data de 1 februarie 2014, ca având efect întreruptiv, a fost declarată neconstituțională. Fără echivoc, dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal au natura unei legi penale substanțiale supuse principiului aplicării legii penale mai favorabile, cum de altfel a interpretat și Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 67/25.10.2022, dată de Completul pentru dezlegarea unei chestiuni de drept în materie penală. Prin efectele pe care Deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 le-au produs la nivelul normei înscrise în cadrul art. 155 alin. (1) din Codul penal, aceste dispoziții de drept penal substanțial au intrat sub incidența art. 5 din Codul penal, deoarece de la data publicării în Monitorul Oficial a deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 până la data modificării prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, textul legal nu a reglementat niciun caz de întrerupere a prescripției răspunderii penale.

Prevederile art. 155 alin. (1) din Codul penal, astfel cum au fost modificate prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2022, nu pot de plano produce efecte juridice întreruptive de prescripție după intrarea lor în vigoare în cauzele pendinte guvernate de legea penală mai favorabilă persoanei acuzate, care include norma declarată neconstituțională prin actele de jurisdicție constituțională sus iterate. Aceasta va ultraactiva, în aplicațiunea art. 5 din Codul penal, guvernând regimul juridic al întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale și cu privire la actele subsecvente intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2022.

Aplicând în concret criteriile analizate mai sus, a reținut că pentru inculpatul Boștină Doru – Cătălin, în concret și analizată global în raport de cele două infracțiuni săvârșite înainte de 1 februarie 2014, legea penală mai favorabilă este legea nouă, care cuprinde și dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, care nu au reglementat niciun caz de întrerupere a prescripției răspunderii penale prin efectul Deciziilor Curții Constituționale a României nr. 297/2018 și nr. 358/2022, de la data de 25.06.2018 până la data de 30.05.2022. Ca atare, aceste dispoziții legale au fost avute în vedere pentru inculpatul Boștină Doru – Cătălin la dispunerea soluției de încetare a procesului penal. Astfel, calculat potrivit art. 186 alin. (1) teza a II a din Codul penal, termenul reglementat de art. 154 alin. (1) lit. c) din Codul penal s-a împlinit la data de 3.09.2021.

În ceea ce privește solicitarea formulată în cuprinsul rechizitoriului de confiscare specială de la inculpatul Dobrescu Dragoș a sumei de 547.000,21 lei, aflată la dispoziția Direcției Naționale Anticorupție – Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, a constatat că se impune o astfel de soluție, în considerarea faptului că măsurile de siguranță se pot lua față de persoana care a comis o faptă prevăzută de legea penală și în situația în care acesteia nu i se aplică o pedeapsă, scopul măsurii fiind nu unul coercitiv, ci eminent preventiv, respectiv acela de a înlătura o stare de pericol și a preîntâmpina săvârșirea de noi infracțiuni.

A apreciat că în cauză sunt realizate condițiile pentru confiscarea specială, de vreme ce, pe de o parte, prescripția generală înlătură doar răspunderea penală a inculpatului, nu și caracterul penal al faptei deduse judecății. Pe de altă parte, măsura este necesară deoarece rezultă că suma de 547.000,21 lei, ce a intrat în patrimoniul inculpatului Dobrescu Dragoș, nu a avut la bază tranzacții licite, ci a reprezentat prețul unei înțelegeri prohibite de legea penală, menite a facilita plătitorului, inculpatul Canino Pier – Luca, satisfacerea unor interese patrimoniale cu încălcarea cadrului legal.

Sub acest aspect, a apreciat relevante toate circumstanțele în care s-a realizat transferul sumei de bani între coinculpați. Mai întâi, în baza Contractului nr. 136097 datat 26.06.2013 între SPRL Boștină și Asociații și Astaldi SPA România Sucursala București, la data de 04.09.2013, în baza facturii seria BOS nr. 14141/26.08.2013 reprezentând „cval onorariu conform contract nr. 136097 datat 26.06.2013”, a fost transferată suma 549.357,20 lei (443.030 lei contravaloare servicii + 106.327,20 lei TVA), în contul bancar al SPRL Boștină și Asociații. Din acest cont, la data de 09.09.2013, a fost transferată suma de 547.000,21 lei în contul SC Expect Invent SRL, în baza facturii fiscale seria EEI nr. 225/19.08.2013, fiind facturate, în mod fictiv, servicii de „mentenanță conform contract 2013”, societatea SC Expect Invent SRL făcând parte dintr-un grup de societăți folosite pentru disimularea provenienței sumelor de bani și retrageri de numerar.

Această constatare a fost considerată a justifica concluzia că suma primită de inculpat are ca proveniență o faptă prevăzută de legea penală, fiind necesară confiscarea sa specială, pentru atingerea scopului prevăzut de art. 107 din Codul penal. Temeiul aplicării măsurii nu este determinat de existența răspunderii penale, ci de existența stării de pericol obiectiv ce decurge din lăsarea în posesia inculpatului a bunurilor dobândite în mod vădit prin comiterea unei fapte prevăzute de legea penală, pentru a nu se obține un profit din săvârșirea faptei.

Din perspectiva criteriilor oferite de jurisprudența Ct.E.D.O., a reținut, în esență, că procedura în fața instanței a oferit inculpatului Dobrescu Dragoș o oportunitate rezonabilă de a-și prezenta cauza autorităților responsabile (a se vedea, mutatis mutandis, hotărârea Agosi împotriva Regatului Unit din 24 octombrie 1986, paragraf 55). Procedura s-a desfășurat în prezența inculpatului asistat de apărător ales care a putut să ridice obiecțiile și să aducă probele pe care le-a considerat necesare pentru protejarea intereselor sale, ceea ce arată că dreptul la apărare a fost respectat. Inculpatul Dobrescu Dragoș a precizat expres că, în ipoteza constatării incidenței prescripției răspunderii sale penale, nu înțelege să își exercite dreptul prevăzut de art. 18 din Codul de procedură penală, de a solicita continuarea procesului penal. În acest context, a apreciat că nu este, în realitate, necesară examinarea concluziilor referitoare la încălcarea prezumției de nevinovăție.

Pentru aceste considerente, în baza art. 291 alin. (2) din Codul penal raportat la art. 112 alin. (1) lit. e) din Codul penal, a confiscat de la inculpatul Dobrescu Dragoș suma de 547.000,21 lei. Subsecvent, în baza art.404 alin. (4) lit. c) raportat la art.250 ind. 2 din Codul de procedură penală, a menținut sechestrul asigurator instituit prin ordonanța nr. 481/P/2017 din data de 04.10.2022 emisă de procurorul din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională

Anticorupție – Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, asupra sumei de 547.000,21 lei. Sub acest ultim aspect, a reținut că subzistă temeiurile care au determinat luarea măsurilor asigurătorii, fiind avut în vedere că în faza procesuală actuală nu au intervenit elemente care să afecteze măsurile de la momentul pronunțării încheierii din data de 31 martie 2023 a Curții de Apel București – Secția a II-a penală, în Dosarul nr.7051/2/2022/a2. Timpul trecut de la luarea măsurii față de inculpatul Dobrescu Dragoș nu afectează proporționalitatea acesteia și necesitatea menținerii sechestrului în raport de presupusa gravitate a faptei și finalitatea urmărită prin instituirea măsurii (asigurarea unei posibilități concrete de confiscare specială). În acest sens, a avut în vedere că sechestrul asigurător a fost instituit asupra unei sume egale de bani cu cea reținută în cuprinsul acuzației în materie penală.

Referitor la suma de bani care face obiectul măsurilor asigurătorii dispuse în cursul urmăririi penale, a considerat că proporționalitatea se menține câtă vreme prin ordonanța din data de 4 octombrie 2022 emisă în Dosarul 481/P/2017 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție, conținutul sechestrului asigurător a fost modificat în raport de conduita procesuală a inculpatului care a consemnat la dispoziția organelor de urmărire penală suma de bani corespunzătoare.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel, în termen legal, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție– Direcția Națională Anticorupție, privind pe inculpații Dobrescu Dragoș, Boștină Doru Cătălin și Canino Pier Luca.

Prin motivele scrise de apel, hotărârea atacată a fost criticată din perspectiva legalității soluției de încetare a procesului penal ca urmare a reținerii incidenței prescripției răspunderii penale.

În esență, a arătat că soluția de încetare a procesului penal dispusă față de inculpații Dobrescu Dragoș, Boștină Doru Cătălin și Canino Pier Luca este nelegală, având în vedere că termenele de prescripție a răspunderii penale în privința infracțiunilor pentru care au fost trimiși în judecată au fost întrerupte prin multiple acte de procedură îndeplinite în baza legii, înainte de pronunțarea Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2019, respectiv: începerea urmăririi penale din data de 27 martie 2017, declinările și reunirile succesive din anul 2017, precum și audierile de martori efectuate în lunile mai 2017 și martie 2018.

Totodată, a făcut trimitere la considerentele Hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene (Marea Cameră) pronunțate la data de 24 iulie 2023 în cauza C-107/23, în care s-a reținut că instanțele naționale nu sunt ținute să respecte Deciziile

Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 și Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție-Completul pentru soluționarea unor chestiuni de drept în materie penală, în condițiile în care, prin nerespectarea acestora, s-ar împiedica aplicarea unor sancțiuni efective pentru combaterea infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene.

Sub acest ultim aspect, a susținut că în cauză există o încălcare a dreptului Uniunii Europene, respectiv art. 325 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene și art. 2 din Convenția PIF, întrucât s-a pus în discuție întreruperea termenului de prescripție a răspunderii penale prin actele de procedură intervenite înainte de data de 25 iunie 2018, astfel cum s-a arătat anterior. Totodată, a precizat că, în opoziție cu cele statuate de Curtea Constituțională prin deciziile anterior menționate, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat în hotărârea anterioară că obligația instanțelor naționale de a lăsa neaplicate deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 nu este de natură să aducă atingere principiului aplicării retroactive a legii penale mai favorabile.

Hotărârea nr. C-107/23 din data de 24 iulie 2023 a Curții de Justiție a Uniunii Europene se aplică și infracțiunilor de corupție și de spălare a banilor, concluzie care se desprinde din interpretarea hotărârii Euro Box Promotion, în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene a arătat că noțiunea de *activitate ilegală* enunțată de art. 325 din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene se referă, printre altele, și la orice act de corupție al funcționarilor sau abuz în serviciu din partea acestora, care poate aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene. De asemenea, a apreciat că această concluzie reiese și din considerentele Deciziei nr. 2006/928 a Comisiei Europene privind instituirea mecanismului de control și verificare, ale Deciziei nr. 1039/2012 a Curții Constituționale a României, precum și din dispozițiile art. 148 din Constituția României.

În raport de aceste considerente, Ministerul Public a solicitat admiterea apelului, desființarea sentinței apelate și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel București, întrucât doar în această modalitate poate fi respectat principiul dublului grad de jurisdicție în materie penală, care nu s-ar putea realiza dacă instanța de apel ar proceda la judecarea cauzei și ar pronunța o eventuală soluție de condamnare.

Înalta Curte de Casație și Justiție, analizând sentința atacată prin prisma criticilor formulate de Parchet, cât și din oficiu constată următoarele:

Sentința penală apelată a fost pronunțată la 15 mai 2023 și se circumscrie dispozițiilor Deciziilor 297/2018 și nr.358/2022 ale CCR și dispozițiilor Deciziei 67/2022 pronunțată de ICCJ, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

La 24 iulie 2023 Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Marea Cameră a pronunțat în cauza C-107/23 PPU[Lin] o hotărâre privind concordanța deciziilor mai sus enunțate cu dreptul Uniunii Europene și modul în care instanțele interne trebuie să se raporteze la ele.

Astfel, Marea Cameră a decis că:

„1) Articolul 325 alineatul (1) TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995, trebuie interpretate în sensul că instanțele unui stat membru **nu sunt obligate să lase neaplicate deciziile curții constituționale** ale acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea și la precizia legii penale, chiar dacă aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene.

În schimb, dispozițiile menționate ale dreptului Uniunii trebuie interpretate în sensul că instanțele acestui stat membru **sunt obligate să lase neaplicat** un standard național de protecție referitor la principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile (*lex mitior*) care permite repunerea în discuție, inclusiv în cadrul unor căi de atac îndreptate împotriva unor hotărâri definitive, a întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale în astfel de procese prin acte de procedură intervenite înainte de o asemenea invalidare.

2) **Principiul supremației** dreptului Uniunii trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări sau unei practici naționale potrivit căreia instanțele naționale de drept comun ale unui stat membru sunt ținute de deciziile curții constituționale, precum și de cele ale instanței supreme ale acestui stat membru și nu pot, din acest motiv și cu riscul angajării răspunderii disciplinare a judecătorilor în cauză, să lase neaplicată din oficiu jurisprudența rezultată din deciziile menționate, chiar dacă ele consideră, în lumina unei hotărâri a Curții, că această jurisprudență este contrară unor dispoziții ale dreptului Uniunii care au efect direct.”

Domeniul de aplicare al Hotărârii CJUE din 24 iulie 2023

Trebuie precizat că în problematica prescripției răspunderii penale instanțele naționale au aplicat decizia CCR 358/2022 și ulterior, Decizia ICCJ 67/2022 și nu au aplicat în mod direct dreptul Uniunii Europene, deși jurisprudența Curții de la Luxembourg, chiar cea privind România, ar fi permis aceasta.

Ca urmare a sesizării CJUE și a pronunțării acestei hotărâri, aceasta a căpătat caracter obligatoriu pentru materia infracțiunilor relaționate cu protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene. Nu rămâne, ca atare, la latitudinea judecătorului național dacă o aplică sau nu.

Prin semnarea Tratatului de aderare la Uniunea Europeană statele membre au transferat drepturile și obligațiile ce decurg din tratat de la sistemul lor juridic intern către cel al Uniunii, limitându-și suveranitatea și dând naștere unui corp de drept cu caracter obligatoriu, atât pentru cetățenii lor, cât și pentru ele însele.

De altfel, primele articole ale Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene stabilesc modul în care se legiferează în Uniunea Europeană, existând domenii în care competența aparține statelor membre (art.6), domenii în care competență exclusivă are Uniunea (art.3) și domenii în care competența este partajată (art.4 în care intră și capitolul „ spațiul de libertate, securitate și justiție”).

În cazul în care tratatele atribuie Uniunii competență exclusivă într-un domeniu determinat, numai Uniunea poate legifera și adopta acte cu forță juridică obligatorie, statele membre putând să facă acest lucru numai în cazul în care sunt abilitate de Uniune sau pentru punerea în aplicare a actelor Uniunii. (art.2 alin.1 TFUE)

Principiul preeminenței (sau supremației) dreptului Uniunii Europene asupra legilor naționale ale statelor membre, consacrat pe cale jurisprudențială prin hotărârile Van Gend en Loos și Costa ENEL oferă aplicabilitate obligatorie dreptului UE în ordinea juridică națională (prin drept european înțelegând legislația UE și jurisprudența CJUE, dezvoltată pe marginea acestei legislații). Ca atare, instanțele naționale pot aplica în mod direct dreptul UE.

Judecătorul național, confruntat în soluționarea unei cauze cu norme contradictorii de drept european și de drept național (indiferent de natura acestor norme) are obligativitatea, conform jurisprudenței UE să dea valoare normei UE,

înlăturând norma națională contrară (a se vedea Hotărârea din 9 martie 1978 Simmenthal, C-106/77, pct.21-24).

Atunci când instanțele naționale necesită lămuriri cu privire la interpretarea unei norme europene, cu privire la concordanța unei norme interne cu dreptul european sau cu privire la întinderea domeniului de aplicare a dreptului Uniunii Europene pot utiliza procedura *trimiterii preliminare*, reglementată de art.267 TFUE, prin care solicită dezlegări Curții de la Luxembourg.

Important de precizat este că și Curtea Constituțională a României a apelat la acest mecanism (a se vedea cauza Coman și alții, Hotărârea din 5 iunie 2018, C-673/16), ca atare nu se poate vorbi de o aplicabilitate a deciziilor CJUE doar de către instanțele interne, hotărârile Curții Constituționale fiind scutite de a se circumscrie exigențelor impuse de respectarea dreptului Uniunii.

Hotărârile preliminare au **putere obligatorie** în cauzele inițiale, unde au fost formulate întrebările preliminare, atât pentru instanțele de fond, cât și pentru cele din calea de atac sau de casație. Instanțele nu sunt îndreptățite să ignore decizia, să modifice conținutul acesteia sau să decidă contrar acesteia.

Pe lângă **efectele juridice directe**, concrete, în cauzele în care s-a făcut sesizarea, hotărârile preliminare au și **efect indirect**, de precedent judiciar, în sensul că rezolvările date într-o cauză preliminară pot fi folosite în cauze similare sau asemănătoare. Acest aspect decurge din principiul potrivit căruia instanțele care decid în ultimă instanță nu sunt obligate să sesizeze CJUE în cazul în care Curtea a dat un răspuns la o întrebare similară. Ca atare, deși sunt pronunțate într-o cauză anume, dezlegările date în hotărârile preliminare au efect de principiu, asemănător cu cel al hotărârilor prealabile pronunțate de instanța supremă în dreptul intern.

Practica CJUE din ultimele două decenii confirmă că atunci când Curtea de Justiție a Uniunii Europene se pronunță într-o cauză, trimite instanțelor din țara respectivă, care au adresat întrebări în cauze similare, solicitarea de a indica dacă, în lumina hotărârii deja pronunțate, doresc să mai mențină trimiterea preliminară (de ex. C.Ap. Constanța și-a retras cererea după ce a primit hotărârea pronunțată în cauza C – 586/14, Hot. din 9 iunie 2016).

Din punct de vedere procedural, Curtea se pronunță prin *ordonanță motivată* când o întrebare preliminară este identică cu o întrebare asupra căreia s-a mai pronunțat anterior, când răspunsul poate fi dedus din jurisprudența existentă sau când acesta nu lasă loc de îndoieli rezonabile.

Faptul că hotărârea Marii Camere a CJUE din 24 iulie 2023 reprezintă o dezlegare de principiu pentru problematica aplicării prescripției răspunderii penale ca urmare a dezlegărilor date de ICCJ în decizia 67/2022, este confirmat de faptul că în celelalte cauze aflate pe rolul Curții Europene, unde instanțele române au solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile privind problema prescripției, au fost consultate instanțele naționale dacă mențin sesizarea, iar în cauzele în care răspunsul a fost afirmativ nu s-au mai pronunțat hotărâri, ci *ordonanțe motivate*, tocmai pentru că dezlegarea era identică cu cea dată prin hotărâre (Ordonanța Curții din 9 ianuarie 2024 pronunțată în Cauza C-131/23; Ordonanța Curții din 9 ianuarie pronunțată în cauza C-75/23). Dispozitivul acestor ordonanțe are aproape același conținut cu al deciziei, doar că diferă temeiul, iar în considerente se fac permanent trimiteri la dezlegările date prin Hotărârea Marii Camere).

Referitor la **pretinsul conflict** care ar exista între cele două decizii pronunțate de CCR și hotărârea CJUE și modul în care judecătorul național trebuie să dea prioritate dispozițiilor trasate de una sau alta din cele două curți, trebuie precizat că în această materie nu se poate vorbi de o contradicție între deciziile Curții Constituționale și Hotărârea CJUE din 24 iulie 2023 pentru că, așa cum rezultă din primul paragraf al dispozitivului hotărârii, Curtea Europeană nu impune instanțelor neaplicarea celor două decizii CCR, nici chiar atunci când aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene.

Ceea ce impune Curtea de la Luxembourg este ca efectul aplicării legii penale mai favorabile, așa cum a fost stabilit de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia 67/2022, să nu se întindă și anterior datei pronunțării primei decizii de către Curtea Constituțională.

Aplicabilitatea hotărârii CJUE în prezenta cauză

Principala problemă de drept care se ridică în speță este aceea privind sfera de aplicare a deciziei CJUE în cauzele aflate pe rolul instanțelor interne, mai exact aplicabilitatea în prezenta cauză.

Hotărârea din 24 iulie 2023 Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Marea Cameră pronunțată în cauza C-107/23 PPU[Lin] a fost dată într-o cauză al cărei fond avea ca obiect infracțiunea de evaziune fiscală prevăzută de art.9 alin.1, lit.b și c și art.9 alin.3 din Legea 241/2005.

În considerente CJUE a arătat că temeiurile din perspectiva cărora trebuie analizate întrebările adresate de instanța națională nu pot viza un act al Uniunii Europene adoptat ulterior datei la care au fost săvârșite faptele din cauză, și nici o materie (corupția) care nu are legătură cu obiectul cauzei.

„Este necesar să se arate, pe de o parte, că, în temeiul articolului 16 din Directiva PIF, ale cărei articole 2 și 12 fac obiectul interpretării solicitate de instanța de trimitere prin intermediul primei întrebări preliminare, această directivă înlocuiește Convenția PIF începând cu 6 iulie 2019. Or, faptele aflate la originea litigiului principal au fost săvârșite în cursul anului 2010. Prin urmare, este evident că directiva menționată nu este aplicabilă acestui litigiu, motiv pentru care interpretarea sa nu este necesară pentru soluționarea acestuia din urmă”.(paragr.64 din Hotărârea din 24 iulie)

„Pe de altă parte, în măsura în care, potrivit informațiilor aduse la cunoștința Curții, faptele în discuție în litigiul principal nu constituie fapte de corupție, este evident că nici interpretarea Deciziei 2006/928 nu este relevantă pentru răspunsul care trebuie dat la prima și la a doua întrebare preliminară.” (paragr.65 din aceeași hotărâre)

Stabilirea în cauză a unui cadru procesual precis, bine definit, cu luarea în considerare a datei săvârșirii faptei și a naturii faptelor reținute de instanța de fond nu înseamnă că dezlegarea dată de Curtea Europeană vizează doar infracțiunile de evaziune fiscală, și doar faptele săvârșite sub regimul Convenției PIF.

CJUE explică aici faptul că în speță nu sunt incidente dispozițiile Directivei PIF, pentru că aceasta a fost adoptată ulterior faptelor reținute în cauză.

Convenția PIF lăsa mai multă libertate statelor membre, care aveau competență de legiferare, sub condiția respectării obligațiilor impuse de dreptul Uniunii Europene. Ulterior, prin Directiva PIF regimul prescripției răspunderii penale în materia infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii a făcut obiectul armonizării de către legiuitorul Uniunii. Ca atare există mai multă uniformitate și standarde mai stricte în Directiva PIF, comparativ cu Convenția PIF.

Așadar, cu atât mai mult Decizia C-107/23 PPU[Lin] se aplică în cauzele unde faptele ce aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii sunt săvârșite în perioada de după intrarea în vigoare a Directivei PIF.

Nu trebuie confundat efectul *direct* pe care hotărârea Curții îl produce în cauza respectivă cu efectul *indirect*, de precedent pe care hotărârea îl are, întrucât ea

dezleagă o problemă de principiu, de aceea poate fi preluată și în soluționarea altor cauze.

Așa cum se arată în considerente dar și în dispozitiv, instanțele naționale sunt **obligate** să lase neaplicate Decizia 67/2022 a ICCJ, în măsura în care această decizie permite aplicarea principului legii penale mai favorabile (*mitior lex*) în temeiul efectelor Deciziilor nr.297/2018 și 358/2022 ale Curții Constituționale în cazuri de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii și, prin urmare, amplifică riscul sistemic de impunitate pentru astfel de infracțiuni.

Sfera cauzelor interne în care se aplică Hotărârea CJUE din 24 iulie 2023 sunt cele care au ca obiect **infracțiuni care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii**.

Conform Convenției elaborate în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995 (Convenția PIF) și protocoalelor subsecvente, s-a stabilit că în sfera infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene intră, pe lângă **frauda gravă** (infracțiunile 18¹-18⁵ din Legea 78/2000, dacă ne raportăm la legea internă) și **evaziunea fiscală, corupția și spălarea banilor**.

Dacă în art.1 din Convenție este definită *frauda care aduce atingere intereselor financiare ale Comunității Europene*, în preambulul celui de al Doilea Protocol elaborat în temeiul art.K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, la Convenția privind protejarea intereselor financiare ale Comunității Europene se afirmă necesitatea „, cooperării între statele membre și Comisie în scopul asigurării unei acțiuni eficiente împotriva **fraudei, a corupției active și pasive, a spălării banilor** aferentă acestora care aduc atingere sau sunt susceptibile să aducă atingere intereselor financiare ale Comunității Europene”, termenii de corupție activă și pasivă fiind definiți într-un protocol anterior.

În Hotărârea din 23 iulie 2023, temeiul utilizat de Curtea de la Luxembourg a fost art.325 alin.(1) TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995.

Art.2 alin.1 din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene (Convenția PIF), semnată la Bruxelles la 26 iulie 1995 și

anexată la Actul Consiliului din 26 iulie 1995 trasează în sarcina statelor membre obligația de a aplica **sanțiuni efective, proporționale și disuasive (adică pedepse privative de libertate)** măcar în cazurile de fraudă gravă (când prejudiciul este mai mare de 50.000 euro), rămânând la latitudinea lor dacă în cazul fraudelor de mai mică gravitate aplică pedepse privative de libertate sau alt fel de sancțiuni:

„Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că comportamentele menționate la articolul 1, precum și complicitatea, instigarea sau tentativa la comportamentele menționate la articolul 1 alineatul (1) se pedepsesc cu sancțiuni penale efective, proporționale și disuasive, inclusiv, cel puțin în cazurile de fraudă gravă, cu pedepse privative de libertate care pot duce la extrădare, înțelegându-se că trebuie considerată fraudă gravă oricare fraudă care implică o sumă minimă care urmează să fie stabilită de fiecare stat membru. Această sumă minimă nu poate fi stabilită la o sumă mai mare de 50 000 ECU.”

Art.325 alin 1 al TFUE prevede că: „Uniunea și statele membre combat fraudă și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri luate în conformitate cu prezentul articol, măsuri care descurajează fraudele și oferă o protecție efectivă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii.”

Dacă noțiunea de fraudă are o definiție în Dreptul Uniunii Europene (în Convenția PIF și ulterior în Directiva PIF), noțiunea de „altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor europene” nu are încă o consacrare legală, înțelesul ei fiind conturat pe cale jurisprudențială.

În cauza C357/19 (Euro Box Promotion) Curtea Europeană a subliniat că articolul 325 alineatul (1) TFUE impune statelor membre să combată fraudă și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri disuasive și efective. (Hotărârea din 5 iunie 2018, Kolev și alții, C-612/15, EU:C:2018:392, punctul 50 , precum și Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, EU:C:2019:30, punctul 25).

În ceea ce privește expresia „orice activitate ilegală”, care figurează la articolul 325 alineatul (1) TFUE, trebuie amintit, a subliniat Curtea, că termenii „activitate ilegală” desemnează în mod obișnuit comportamente contrare legii, în timp ce determinantul „orice” indică faptul că este vizat, fără distincție, ansamblul acestor comportamente. De altfel, având în vedere importanța care trebuie recunoscută protecției intereselor financiare ale Uniunii, care constituie un obiectiv al acesteia,

noțiunea respectivă de „activitate ilegală” nu poate fi interpretată în mod restrictiv (Hotărârea din 2 mai 2018, Scialdone, C-574/15, EU:C:2018:295, punctul 45 și jurisprudența citată).

„Activitate ilegală” acoperă printre altele **orice act de corupție** al funcționarilor sau orice **abuz în serviciu** din partea acestora care poate aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, sub forma, de exemplu, a unei perceperi pe nedrept a fondurilor acesteia. În acest context, prezintă o importanță redusă dacă actele de corupție se materializează într-o acțiune sau într-o omisiune a funcționarului vizat, ținând seama de faptul că o omisiune poate fi la fel de prejudiciabilă pentru interesele financiare ale Uniunii ca o acțiune și poate fi legată intrinsec de o asemenea acțiune, astfel cum sunt legate, de exemplu, omisiunea unui funcționar de a efectua controalele și verificările necesare pentru cheltuielile acoperite din bugetul Uniunii sau autorizarea unor cheltuieli necorespunzătoare ori incorecte din fondurile Uniunii.”(paragr.185 din Hotărârea CJUE din 21 dec.2021)

„Împrejurarea că articolul 2 alineatul (1) din Convenția PIF coroborat cu articolul 1 alineatul (1) din această convenție se referă numai la fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii nu este de natură să infirme această interpretare a articolului 325 alineatul (1) TFUE, ai cărui termeni vizează în mod expres „frauda și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii”.(paragr.186 di aceeași hotărâre)

În Hotărârea din 21 decembrie 2021 (paragr.188-192) Marea Cameră a CJUE a subliniat că „ în ceea ce privește România, obligația de combatere a corupției care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, așa cum rezultă din articolul 325 alineatul (1) TFUE, este completată de angajamentele specifice pe care acest stat membru și le-a asumat la încheierea negocierilor de aderare la 14 decembrie 2004. Într-adevăr, în conformitate cu punctul I (4) din anexa IX la Actul de aderare, statul membru menționat s-a angajat, printre altele, să *accelereze considerabil lupta împotriva corupției, în special împotriva corupției de nivel înalt*, prin asigurarea unei aplicări riguroase a legislației anticorupție. Acest angajament a fost ulterior concretizat prin adoptarea Deciziei 2006/928”

„Obiectivele de referință pe care România s-a angajat astfel să le atingă au caracter obligatoriu pentru acest stat membru, în sensul că acesta este supus obligației specifice de a atinge obiectivele respective și de a lua măsurile adecvate în vederea realizării lor în cel mai scurt timp. Or, obligația de a lupta în mod efectiv

împotriva corupției și în special a corupției la nivel înalt, care decurge din obiectivele de referință prezentate în anexa la Decizia 2006/928 coroborate cu angajamentele specifice ale României, **nu se limitează doar la cazurile de corupție care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii.**” (Hotărârea CJUE din 21 dec.2021, paragr.188)

Revine României sarcina de a se asigura că normele sale de drept penal și de procedură penală permit o sancționare efectivă a infracțiunilor de fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii și **de corupție în general.**

Această cerință de efectivitate se extinde în mod necesar atât la urmărirea și la sancționarea infracțiunilor de fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii și de corupție în general, **cât și la punerea în aplicare a pedepselor dispuse, întrucât, în lipsa unei executări efective a sancțiunilor, ele nu ar putea avea caracter efectiv și disuasiv.**(Hotărârea CJUE din 21 dec.2021, paragr.192)

„Cât privește **instanțele naționale**, acestora le revine sarcina de a da efect deplin obligațiilor care decurg din articolul 325 alineatul (1) TFUE, precum și din Decizia 2006/928 și **de a lăsa neaplicate dispoziții interne care**, în cadrul unei proceduri care privește infracțiuni grave de fraudă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii sau infracțiuni de corupție în general, **împiedică aplicarea unor sancțiuni efective și disuasive pentru a combate astfel de infracțiuni** (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 decembrie 2017, M. A. S. și M. B., C-42/17, EU:C:2017:936, punctul 39 și jurisprudența citată, Hotărârea din 17 ianuarie 2019, Dzivev și alții, C-310/16, EU:C:2019:30, punctul 32, precum și Hotărârea din 18 mai 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România” și alții, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și C-397/19, EU:C:2021:393, punctele 249 și 251).”(paragr.194 Hotărârea CJUE din 21 dec.2021)

Deși în prezent Decizia 2006/928 (MCV), invocată în Hotărârea CJUE din 21 dec.2021 este abrogată, nu înseamnă că evocarea ei în soluționarea unor cauze nu mai poate fi făcută.

În primul rând Decizia era în vigoare la momentul la care au fost comise faptele din prezenta cauză (anul 2013), și, așa cum rezultă din jurisprudența sa, Curtea de la Luxembourg face totdeauna trimitere la actele în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În al doilea rând angajamentul României de a lupta împotriva corupției a fost luat prin Tratatul de aderare la UE, și doar dezvoltat în Decizia 2006/928.

În al treilea rând abrogarea acestei decizii produce efect doar asupra monitorizării la care era supusă România. Dar tot această decizie a permis ca România să adere implicit la toate convențiile și tratatele pe care Uniunea le-a încheiat până la momentul aderării României. Abrogarea acestei decizii nu ar putea șterge și asemenea efecte.

În al patrulea rând, obiectivele fixate în această decizie: existența unui sistem judiciar independent și eficient, lupta împotriva corupției etc. au fost preluate în jurisprudența CJUE (Hotărârea CJUE din 21 dec.2021), parte integrantă a dreptului UE și ca atare își produc efect direct datorită preeminenței dreptului unional.

În concluzie, întrucât în prezenta cauză inculpații sunt trimiși în judecată pentru infracțiuni de corupție și spălarea banilor, Înalta Curte constată că Hotărârea CJUE din 24 iulie 2023 este, în principiu, aplicabilă în această cauză.

Respectarea drepturilor fundamentale

Obligația instanței interne de a respecta dreptul european în sensul aplicării unor sancțiuni cu caracter efectiv și disuasiv faptelor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii nu o scutește de necesitatea de a respecta drepturilor fundamentale ale omului.

În ceea ce privește drepturile fundamentale garantate la art.47 din Cartă, Curtea de la Luxembourg a făcut un examen și a concluzionat că nu sunt încălcate drepturile fundamentale. Deciziile 297/2018 și 358/2022 ale Curții Constituționale și Decizia 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție care au la bază principiul legalității infracțiunilor și pedepselor și principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile se raportează la **un standard național de protecție**. Curtea arată că în asemenea situație trebuie pus în balanță acest standard de protecție care ar permite neutralizarea efectului întreruptiv de prescripție și pentru actele anterioare lui 25 iunie 2018 (data pronunțării primei decizii a CCR) cu dispozițiile art. 325 alin.1 TFUE și ale art.2 alin.1 din Convenția PIF, **astfel încât supremația, unitatea și efectivitatea dreptului european să nu fie afectate**. Aceasta s-ar traduce prin obligația pe care o au instanțele de a lăsa neaplicate efectele legii penale mai favorabile pentru actele de procedură efectuate anterior lui 25 iunie 2018 (data pronunțării primei Decizii CCR).

De altfel, în ceea ce privește prescripția, și standardul impus de Convenția Europeană a Drepturilor Omului este mai scăzut decât cel intern (a se vedea cauza Borcea contra României), ca atare, nu există motive pentru neaplicarea hotărârii CJUE din perspectiva protejării drepturilor fundamentale ale omului.

Aplicarea Deciziei CJUE doar în cauzele care au legătură cu Dreptul UE

S-ar putea ridica întrebarea dacă instituția prescripției poate fi interpretată cu derogări doar pentru o anumită categorie de infracțiuni. Așa cum am văzut Hotărârea CJUE nu poate fi aplicată în toate cauzele unde există riscul intervenirii prescripției ca urmare a hotărârilor CCR și a Deciziei 67/2022 a ICCJ, ci doar în cele care au ca obiect infracțiuni ce aduc atingere intereselor financiare ale UE (fraude cu fonduri europene, abuz în serviciu, evaziune fiscală, corupție, spălarea banilor). Deși într-un sistem juridic bazat legea scrisă, mai ales unul extrem de formalist ca cel românesc, și cu atât mai mult când este vorba de o instituție care nu lasă loc interpretărilor cum este cea a prescripției, asemenea derogări par neavenite, trebuie să constatăm că aceasta nu reprezintă o premieră.

Curtea Constituțională a făcut, la rândul său, derogare prin Decizia 511/12 dec.2013 prin care a constatat constituționalitatea dispozițiilor art.125 alin.3 din vechiul Cod penal, deși petentul critica nu doar încălcarea principiului aplicării legii penale mai favorabile, ci chiar a principiului legalității.

Curtea Constituțională a arătat că dreptul la viață constituie un atribut inalienabil al persoanei și reprezintă valoarea supremă în ierarhia drepturilor omului. „Legiuitorul a avut de ales între principiul securității raporturilor juridice și echitatea juridică, ambele componente fundamentale ale statului de drept.

Fiind sarcina legiuitorului să decidă cărui principiu îi acordă prevalență, acesta, a optat pentru aplicarea imediată a dispozițiilor din materia prescripției, mai severe, inclusiv pentru infracțiuni comise anterior, pentru care termenul de prescripție a executării pedepsei nu s-a împlinit încă.

Curtea Constituțională a concluzionat că „opțiunea legiuitorului privind reglementarea imprescriptibilității executării pedepselor principale în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 174-176 din Codul penal și al infracțiunilor intenționate urmate de moartea victimei pentru care, la data intrării în vigoare a dispozițiilor de lege criticate, nu s-a împlinit termenul de prescripție a executării, **nu are drept consecință un prejudiciu constituțional relevant.**”

Ca atare Curtea Constituțională a apreciat că în materie de prescripție, în raport de valoarea ocrotită, se pot face derogări, chiar cu riscul încălcării principiului constituțional al neretroactivității legii penale.

Având în vedere toate aceste aspecte, Înalta Curte de Casație și Justiție va aplica în prezenta cauză deciziile CCR 297/2018 și nr.358/2022, neînțelegând să înlăture aplicarea acestora nici în cauzele privind fapte ce aduc atingere intereselor financiare ale UE.

Înalta Curte va da însă efectivitate obligației impuse de Hotărârea CJUE din 24 iulie 2023, de a lăsa neaplicat un standard național de protecție referitor la principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile (*lex mitior*) care permite repunerea în discuție a întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale în astfel de procese prin acte de procedură intervenite înainte de o asemenea invalidare.

Înalta Curte constată că în cauză aplicarea legii penale mai favorabile nu poate viza și actele de procedură efectuate anterior lui 26 aprilie 2018 (data pronunțării primei decizii a CCR), întrucât, conform Hotărârii CJUE din 24 iulie 2023 standardul național de protecție privind aplicarea legii penale mai favorabile nu poate produce efecte anterior acestei date. Ca atare, pentru perioada anterioară datei de 26 aprilie 2018 legea penală în vigoare la acel moment își va produce efectele.

Trebuie precizat că din examenul textelor de lege aplicabile în cauză, având în vedere că faptele sunt săvârșite în anul 2013, rezultă că legea penală mai favorabilă este noul Cod penal, chiar și în situația în care s-ar da efect aplicării în cauză a hotărârii CJUE.

Conform art.155 a C.pen., în forma în vigoare anterior pronunțării primei decizii a CCR, „Cursul prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză (alin.1). După fiecare întrerupere începe să curgă un nou termen de prescripție (alin.2).Întreruperea prescripției produce efecte față de toți participanții la infracțiune, chiar dacă actul de întrerupere privește numai pe unii dintre ei.(alin.3).”

De la intrarea în vigoare a noului Cod penal (1 febr.2014) orice act de procedură efectuat în cauză avea menirea să întrerupă cursul prescripției, până la data publicării Deciziei Curții Constituționale nr.297 din 26 aprilie 2018.

Începând cu data pronunțării acestei decizii, se va da curs efectelor Deciziei CCR 358/2022 în care se arată „pe perioada cuprinsă între data publicării respectivei

decizii (26 aprilie 2018 *s.n*) și până la intrarea în vigoare a unui act normativ care să clarifice norma, prin reglementarea expresă a cazurilor apte să întrerupă cursul termenului prescripției răspunderii penale, fondul activ al legislației nu conține vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale”.

În cauză, conform actului de sesizare, faptele de trafic de influență, cumpărare de influență și complicitate la cumpărarea de influență s-au produs în perioada 20-26 iunie 2013, iar fapta de spălare de bani în perioada 4-9.09.2013.

Prin Ordonanța nr.110/P/2017 din **27.03.2017 a Parchetului de pe lângă ICCJ- DNA** s-a dispus începerea urmăririi penale în prezenta cauză sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de dare de mită, prev. de art.290 C.pen. rap. la art.6 din Legea 78/2000, luare de mită prev. de art.289 C.pen. rap. la art.6 din Legea 78/2000, trafic de influență prev. de art.291 rap. la art.6 din Legea 78/2000.

Ulterior s-au mai făcut acte de procedură, ultimul identificat de Înalta Curte fiind solicitarea făcută în baza art.160-170 Cp.p. din **21.03.2018** a Parchetului de pe lângă ICCJ,-DNA către „Mocanu și asociații SPRL” de a pune la dispoziție în fotocopie conform cu originalul documentele referitoare la relațiile comerciale derulate în perioada 2012-2014 de către Boștină și Asociații SPRL cu Nedelcu Dragos și Astaldi Spa Italia Sucursala București, acte considerate relevante pentru cauză.

Din perspectiva dispozițiilor legale anterioare datei de 26 aprilie 2018 acest ultim act procedural a întrerupt cursul prescripției răspunderii penale, urmând ca de la acea dată să curgă un nou termen de prescripție.

Termenul de prescripție în cazul fiecărei infracțiuni din cele reținute în actul de sesizare în sarcina fiecărui inculpat este de 8 ani, deoarece pedepsele prevăzute de lege pentru aceste infracțiuni sunt mai mari de 5 ani, dar nu depășesc 10 ani (art.154 lit.c Cp).

Dacă acest termen de 8 ani începe să curgă de la 21.03.2018 (momentul îndeplinirii în cauză a ultimului act de procedură anterior pronunțării primei decizii a CCR), este evident că în cauză nu a intervenit prescripția răspunderii penale.

Având în vedere că în primă instanța s-au pus concluzii de încetare a procesului penal imediat după citirea actului de sesizare, fără administrarea probatoriului, pentru a da posibilitatea inculpaților să beneficieze de dublul grad de jurisdicție Înalta Curte va admite apelul formulat de Parchetul de pe lângă ICCJ- DNA împotriva sentinței penale nr.97/F din 15 mai 2023, pronunțată de Curtea de

Apel București, Secția a II-a Penală, va desființa sentința și va trimite cauza spre rejudecare, urmând ca statul să suporte cheltuielile judiciare.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D E C I D E:**

Admite apelul formulat de **Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție** împotriva Sentinței penale nr. 97/F din data de 15 mai 2023, pronunțată de Curtea de Apel București – Secția a II-a penală în Dosarul nr. 7051/2/2022 (2986/2022), privind inculpații Dobrescu Dragoș, Boștină Doru Cătălin și Canino Pier Luca, desființează sentința apelată și trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel București.

Cheltuielile judiciare rămân în sarcina statului.

Onorariul parțial convenit apărătorilor desemnați din oficiu pentru inculpații Dobrescu Dragoș, Boștină Doru Cătălin și Canino Pier Luca, în sumă de câte 236 lei, rămâne în sarcina statului.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 30 ianuarie 2024.

JUDECĂTOR
Cristina Rotaru-Radu

JUDECĂTOR
Ilie Iulian Dragomir

MAGISTRAT-ASISTENT
Mirela Cojocaru

GREFIER
Adriana-Maria Vasile

Cu opinia separată a domnului judecător Andrei Claudiu Rus în sensul respingerii apelului ca nefondat.

În dezacord cu opinia majoritară, apreciez următoarele:

1. Referitor la susținerile privind neaplicarea Deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 și a Deciziei nr. 67/2022 a Î.C.C.J. – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, prin raportare la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene:

Prin Hotărârea din 24 iulie 2023 pronunțată în cauza C-107/23 PPU [Lin], Curtea de Justiție a Uniunii Europene a statuat că articolul 325 alineatul (1) TFUE și articolul 2 alineatul (1) din Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene, trebuie interpretate în sensul că:

- instanțele naționale *nu sunt obligate să lase neaplicate* deciziile Curții Constituționale a acestui stat membru prin care este invalidată dispoziția legislativă națională care reglementează cauzele de întrerupere a termenului de prescripție în materie penală din cauza încălcării principiului legalității infracțiunilor și pedepselor, astfel cum este protejat în dreptul național, sub aspectul cerințelor acestuia referitoare la previzibilitatea și la precizia legii penale, chiar dacă aceste decizii au drept consecință încetarea, ca urmare a prescripției răspunderii penale, a unui număr considerabil de procese penale, inclusiv procese referitoare la infracțiuni de fraudă gravă care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene;

- instanțele acestui stat membru *sunt obligate să lase neaplicat* un standard național de protecție referitor la principiul aplicării retroactive a legii penale mai favorabile (*lex mitior*) care permite repunerea în discuție, inclusiv în cadrul unor căi de atac îndreptate împotriva unor hotărâri definitive, a întreruperii termenului de prescripție a răspunderii penale în astfel de procese prin acte de procedură intervenite înainte de o asemenea invalidare.

Hotărârea CJUE din 24 iulie 2023 arată în mod explicit că, în raport cu litigiul principal care a condus la formularea întrebărilor (*potrivit mențiunilor din par. 79, litigiul principal privea „și” fapte care constituie o „fraudă gravă” în domeniul TVA-ului*), sesizarea era admisibilă în măsura în care privea interpretarea art. 325 alineatul (1) din TFUE, art. 49 alineatul (1) din Cartă și cu art. 2 alineatul (1) din Convenția PIF (par. 73). Curtea a arătat de asemenea în mod explicit că nu sunt vizate dispozițiile Directivei PIF (faptele fiind comise anterior adoptării acesteia) și nici ale Deciziei 2006/928 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință

specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției (MCV), nefiind vorba de infracțiuni de corupție în cadrul litigiului principal (par. 65).

Așadar, analizând incidența principiilor legalității incriminării și a pedepsei și respectiv, pe cel al legii penale mai favorabile, Curtea și-a întemeiat concluziile în raport cu infracțiunile de *fraudă gravă* care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii (par. 118, 124). Curtea a făcut o analiză a obligațiilor ce revin statelor membre în virtutea art. 325 din Tratat și a Convenției PIF (par. 96, 97), menționând că acestea nu scutesc instanțele naționale de obligația de a respecta drepturile fundamentale garantate de Cartă și principiile fundamentale ale dreptului Uniunii, din moment ce procedurile penale deschise pentru infracțiuni în materie de TVA (reglementate prin Convenție) constituie o punere în aplicare a dreptului Uniunii (par.101). Pe de altă parte, în cazurile în care procedura nu ar fi în întregime rezultatul punerii în aplicare a dreptului Uniunii, instanțele naționale sunt libere să aplice standarde naționale de protecție a drepturilor fundamentale, cu condiția ca această aplicare să nu compromită nivelul de protecție prevăzut de cartă, astfel cum a fost interpretată de Curte, și nici supremația, unitatea și efectivitatea dreptului Uniunii (par.110).

De asemenea, rețin că potrivit Hotărârii din cauza C-107/23 PPU, Curtea nu și-a întemeiat raționamentul și concluziile în raport și cu sintagma „*orice activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii*” care se regăsește alături de termenul „fraudă” în conținutul art. 325 alin. (1) din TFUE și care generează la rândul său obligația statelor membre de combatere prin măsuri disuasive și efective și, așa cum s-a menționat anterior, nici în raport cu Decizia Comisiei 2006/928 de stabilire a unui mecanism de cooperare și de verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției. Referitor la Decizia MCV rețin totodată, că potrivit statuărilor CJUE prin Ordonanța din 9 ianuarie 2024 în cauza C – 131/23, aceasta era obligatorie în toate elemente ei până la momentul abrogării sale (par. 60), astfel încât, efectele sale nu ar putea fi extinse după momentul abrogării pentru a determina o evaluare a compatibilității standardului național de protecție a drepturilor fundamentale cu obligațiile izvorâte din aceasta în cauzele pendinte.

Or, având în vedere, pe de o parte, normele de drept unional interpretate de CJUE, respectiv art. 325 TFUE - teza I, referitoare la noțiunea de „*fraudă*”, iar nu și teza a II-a referitoare la „*orice activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii*” și nici dispozițiile Deciziei 2006/928 (MCV), iar pe de altă parte, faptul că dispozițiile art. 20 alin. (2) din Constituție

impun aplicarea standardului național de protecție referitor la principiul *mitior lex* (prevăzut de art. 15 alin. (2) din Constituție și de art. 5 din Codul penal) când acesta este mai favorabil decât reglementările internaționale la care România este parte, constat că nu pot fi extinse și la infracțiunile de corupție (în măsura în care acestea nu vizează componente referitoare la interesele financiare ale Uniunii), statuările Curții referitoare la neconformitatea reglementărilor naționale în materia prescripției răspunderii penale, astfel cum rezultă în urma aplicării Deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022 și nr. 67/2022 a Î.C.C.J. – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, cu dispozițiile art. 49 din Cartă, în componenta referitoare la neretroactivitatea legii penale mai severe(în același sens Decizia nr. 359/A din 5 decembrie 2023 ICCJ, Secția penală).

De altfel, concluzia expusă – în sensul că infracțiunile de corupție (în măsura în care acestea nu vizează componente referitoare la interesele financiare ale Uniunii) nu intră sub incidența statuărilor Curții de Justiție a Uniunii Europene în raport cu dispozițiile art. 325 TFUE – a fost confirmată prin Ordonanța din 9 ianuarie 2024, pronunțată în cauza C – 131/23. Curtea a statuat că întrucât dispozițiile art. 325 alin. (1) TFUE și cele ale art.2 alineatul (1) din Convenția PIF au ca obiect protecția intereselor financiare ale Uniunii (par.47), în absența unor elemente din care să rezulte că au fost afectate aceste interese financiare, nu există o legătură între infracțiunile de corupție și normele de drept unional menționate (par.51). Mai mult, Curtea a arătat în mod explicit că nici aplicarea TVA-ului în cadrul procedurilor de achiziții publice și nici faptul că ar fi putut fi cauzat un prejudiciu bugetului național, ceea ce ar fi putut influența cuantumul contribuției României la bugetul Uniunii nu sunt suficiente pentru a considera că interesele financiare ale Uniunii au fost afectate (par.50).

Or, în prezenta cauză nu au fost identificate elemente care să justifice concluzia că interesele financiare ale Uniunii ar fi fost afectate, nici direct, prin raportare la eventuale fonduri europene (finanțarea fiind asigurată din bugetul național și credite externe) și nici în mod indirect, o eventuală diminuare a contribuției României la bugetul Uniunii nefiind suficientă în acest sens, după cum s-a menționat în paragraful anterior.

În consecință, având în vedere aspectele expuse, rețin că în cauză sunt aplicabile dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal referitoare la întreruperea termenului de prescripție a răspunderii penale prin raportare la deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, precum și la Decizia nr. 67/2022 a Î.C.C.J. - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

2. Referitor la motivele de apel privind momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție a răspunderii penale și existența unor acte de întrerupere a cursului acestuia:

În acord cu aspectele expuse de prima instanță, rețin că prin rechizitoriul din 04 octombrie 2022 de Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție - Direcția Națională Anticorupție – Secția de combatere a infracțiunilor asimilate infracțiunilor de corupție în dosarul penal nr. 481/P/2017, au fost trimiși în judecată:

- Inculpatul DOBRESCU Dragoș, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal;

- inculpatul CANINO Pier Luca, sub aspectul săvârșirii infracțiunii de cumpărare de influență prevăzută de art. 292 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal;

- inculpatul BOȘTINĂ Doru – Cătălin, sub aspectul săvârșirii complicității la infracțiunea de cumpărare de influență prevăzută de art. 48 alin. (1) Cod penal raportat la art. 292 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal și spălarea banilor prevăzută de art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 aplicarea art. 5 Cod penal.

În esență, prin actul de sesizare a instanței s-a reținut că în contextul efectuării unor lucrări la MAGISTRALA 5 - Drumul Taberei a metroului din București de către asocieria de firme ASTALDI, în perioada 20-26 iunie 2013, inculpatul Dobrescu Dragoș i-a pretins inculpatului Canino Pier Luca, administrator al ASTALDI SPA ROMANIA Sucursala București, suma de 1.000.000 euro, în schimbul promisiunilor că-și va exercita influența pe care o avea asupra Primarului Sectorului 6, martorul Rareș Mănescu, pentru obținerea cu ușurință de către societatea comercială a avizelor necesare lucrărilor, precum și pentru soluționarea favorabilă a plângerilor cetățenilor nemulțumiți în legătură cu lucrările de construire. Corelativ, s-a reținut că inculpatul Canino Pier Luca a promis suma de 1.000.000 euro pretinsă de inculpatul Dobrescu Dragoș și, conform înțelegerii dintre aceștia, la data de 26.06.2013 s-a încheiat contractul de asistență juridică nr. 136097 între SPRL Boștină și Asociații, reprezentată de inculpatul Boștină Doru Cătălin și ASTALDI SPA ROMANIA SUCURSALA București, cu scopul disimulării adevăratei naturi a banilor. Subsecvent încasării contravalorii serviciilor aferente acestui contract, inculpatul Boștină Doru Cătălin urma să efectueze plăți menite să asigure încasarea sumei de către inculpatul Dobrescu Dragoș.

Concret, în urma încheierii contractului de asistență juridică nr. 136097/26.06.2013 între SPRL Boștină și Asociații și ASTALDI SPA ROMANIA SUCURSALA București, la data de 04.09.2013, în baza facturii seria BOS nr. 14141/26.08.2013, a fost transferată suma 549.357,20 lei (443.030 lei contravaloare servicii + 106.327,20 lei TVA) reprezentând „cval onorariu conform contract nr. 136097 datat 26.06.2013”, în contul bancar al SPRL Boștină și Asociații. Subsecvent, la data de 09.09.2013, în baza facturii fiscale seria EEI nr. 225/19.08.2013 SPRL Boștină și Asociații a transferat suma de 547.000,21 lei, reprezentând contravaloarea unor „servicii de mentenanță conform contract 2013”, în contul SC Expect Invent SRL, societate cu privire la care s-a arătat că era controlată de inculpatul Dobrescu Dragoș.

În raport cu aspectele expuse, constat că în sarcina inculpatului Dobrescu Dragoș s-a reținut comiterea infracțiunii de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal, al cărei element material a fost raportat la *acțiunea de pretindere a sumei de 1 milion de euro în perioada 20 – 26 iunie 2013, urmată de primirea sumei de 547.000,21 lei la data de 09.09.2013.*

În ceea ce îl privește pe inculpatul Canino Pier Luca, în sarcina acestuia s-a reținut comiterea infracțiunii de cumpărare de influență, prevăzută de art. 292 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal, al cărei element material a fost raportat la *acțiunea de promisiune a remiterii sumei de un milion de euro către Dobrescu Dragoș.*

De asemenea, în ceea ce îl privește pe inculpatul Boștină Doru Cătălin, s-a reținut comiterea:

- complicității la infracțiunea de cumpărare de influență prevăzută de art. 48 alin. (1) Cod penal raportat la art. 292 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 cu aplicarea art. 5 Cod penal, al cărei element material a fost circumscris *încheierii la data de 26.06.2013 a contractului de asistență juridică cu Astaldi SPA Romania Sucursala București, reprezentată de inculpatul Canino Pier Luca, și*

- spălarea banilor prevăzută de art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 aplicarea art. 5 Cod penal, al cărei element material a fost raportat la *acțiunile de intermediere a transferului sumei de 549.357,20 lei destinată inculpatului Dobrescu Dragoș, de la Astaldi SPA Italia Suc. București către SC Expect Invent S.R.L., cunoscând că această sumă reprezintă obiectului unor infracțiuni de corupție, sens în care, pentru a crea aparență de legalitate, a încheiat contractul de asistență juridică nr. 136097 din data de 26.06.2013 în baza căruia a fost emisă factura nr. 14141 din 26.08.2013 pentru suma de 549.357,20 lei, sumă pe care la data de*

04.09.2013 a primit-o din contul RO12BRDE450SV65421474500 deschis la BRD de către Astaldi SPA Italia în contul nr. RO68BACX0000004507149004 deschis la UniCredit Ţiriac Bank S.A. de către Boştină și Asociații SPRL și pe care ulterior, la data de 09.09.2013 a transferat-o în contul RO93BACX0000000874704000 deschis la UniCredit Bank pe numele SC Expect Invent S.R.L., adevărata natură a banilor fiind disimulată sub formă de servicii de „mentenanță conform contract 2013” conform facturii fiscale „F225/19.08.2013” emisă de ultima societate.

Din perspectiva legii penale mai favorabile, rețin că dispozițiile noului Cod penal sunt mai favorabile în raport cu restrângerea condițiilor de incriminare specifice faptei de trafic de influență, în raport cu instituirea cerinței ca autorul să promită că va determina pe funcționarul public să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act care intră în atribuțiile sale de serviciu, condiție care nu se regăsea în conținutul constitutiv al infracțiunii sub imperiul dispozițiilor art. 257 din Codul penal din 1969, precum și cu reducerea maximului special prevăzut de lege, de la 10 ani închisoare, la 7 ani închisoare, conform art. 291 Cod penal. Similar, rețin că dispozițiile art. 292 Cod penal constituie lege penală mai favorabilă ca efect al reducerii maximului special de pedeapsă prevăzut pentru săvârșirea infracțiunii de cumpărarea de influență, de la 10 ani închisoare, la 7 ani închisoare. Acestor criterii de determinare a legii penale mai favorabile li se adaugă aspectele referitoare la condițiile de tragere la răspundere penală din perspectiva modului de calcul al termenelor de prescripție a răspunderii penale în acord cu deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, respectiv a Deciziei nr. 67/2022 a Î.C.C.J. - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

În ceea ce privește infracțiunea de spălare de bani prevăzută de art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 reținută în sarcina inculpatului Boştină Doru Cătălin, din perspectiva aplicării art. 5 din Codul penal referitor la legea penală mai favorabilă, în acord cu aspectele expuse de prima instanță, constat o continuitate a reglementării sub aspectul condițiilor de incriminare, al celui privind condițiile de tragere la răspundere penală și al limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru această infracțiune. În aceste condiții, aprecierea ca fiind lege penală mai favorabilă a dispozițiilor art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 este circumscrisă analizei instituției prescripției răspunderii penale reglementată de Codul penal în vigoare, în raport cu deciziile Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, respectiv a Deciziei nr. 67/2022 a Î.C.C.J. - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Referitor la critica formulată de apelantul Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – D.N.A. cu privire la modul de calcul al termenului de prescripție în raport cu fiecare dintre faptele care formează obiectul acuzațiilor aduse, constat următoarele:

În acord cu argumentele expuse de prima instanță, rețin că în ceea ce privește infracțiunile de cumpărare de influență și respectiv, de trafic de influență, acestea constituie infracțiuni simple, de consumare anticipată și instantanee, astfel încât, prin voința legiuitorului, comiterea oricăreia dintre modalitățile alternative ale elementului material este de natură să genereze starea de pericol la adresa valorii sociale protejate de lege și determină momentul de consumare a infracțiunii. Întrucât în cazul infracțiunilor de corupție, legiuitorul a optat pentru incriminarea drept faptă consumată și a actelor care în mod obișnuit ar putea fi considerate de pregătire (pretinderea/acceptarea promisiunii), consumarea infracțiunii intervine la momentul comiterii acestora, indiferent dacă primirea efectivă a banilor sau altor foloase are sau nu loc. În raport cu aceleași argumente, infracțiunile menționate se vor considera săvârșite la momentul consumării, respectiv al întrunirii tuturor elementelor de tipicitate obiectivă și a laturii subiective, fără ca momentul primirii efective a sumelor de bani să aibă semnificația unui moment al epuizării din perspectiva datei comiterii infracțiunii.

În consecință, în conformitate cu dispozițiile art. 154 alin. (2) teza întâi din Cod penal, termenele de prescripție a răspunderii penale vor începe să curgă în cazul acestora infracțiuni de la momentul săvârșirii faptei, respectiv de la momentul comiterii primei modalități alternative a elementului material. De asemenea, apreciez că în condițiile în care în sarcina persoanelor acuzate au fost reținute comiterea infracțiunilor în formă simplă, aplicarea regulilor prevăzute de art. 154 alin. (2) teza a doua din Codul penal referitoare la momentul epuizării infracțiunii, specific altor forme de unitate naturală sau legală de infracțiune, pentru a include întreaga dinamică infracțională, nu este posibilă.

În raport cu aceste aspecte, rețin că de vreme ce prin actul de sesizare a instanței s-a arătat că activitatea infracțională imputată inculpaților Dobrescu Dragoș, Canino Pier Luca și Boștină Doru Cătălin s-a desfășurat în intervalul 20-26.06.2013, această ultimă dată (26.06.2013) este singura dată cu caracter cert care poate fi luată ca punct de referință pentru consumarea infracțiunilor de cumpărare de influență și complicitate la aceasta, respectiv de trafic de influență. Așadar, rețin că acțiunile de promisiune a remiterii unei sume de bani, respectiv cea de pretindere a unei sume de bani, în schimbul promisiunii de exercitare a influenței unui funcționar public pentru obținerea unor avize și a soluționării favorabile a unor potențiale plângeri, au avut

loc cel mai târziu la data de 26.06.2013 și au constituit momentul consumării, respectiv al săvârșirii infracțiunilor prevăzute de art. 291 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000 și art. 292 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000. Similar, acțiunea inculpatului Boștină Doru Cătălin de a acorda sprijin inculpatului Canino Pier Luca la comiterea infracțiunii de cumpărare de influență, prin încheierea unui contract de asistență juridică în baza căruia urma să încaseze sumele de bani destinate lui Dobrescu Dragoș, a avut loc la data de 26.06.2013, moment care marchează consumarea, respectiv săvârșirea complicității la infracțiunea de cumpărare de influență prevăzută de art. 48 Cod penal raportat la art. 292 alin. (1) Cod penal raportat la art. 6 din Legea nr. 78/2000.

În consecință, întrucât acuzațiile în cazul fiecăruia dintre inculpați vizează comiterea unor infracțiuni de cumpărare de influență și de trafic de influență în formă simplă, potrivit art. 154 alin. (2) Cod penal termenul de prescripție a răspunderii penale a început să curgă la data de 26.06.2013, data săvârșirii faptelor potrivit mențiunilor cuprinse în actul de sesizare a instanței.

În ceea ce privește infracțiunea de spălare de bani prevăzută de art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 reținută în sarcina inculpatului Boștină Doru Cătălin, referitor la data de la care a început să curgă termenul de prescripție în cazul acestei infracțiuni, în acord cu aspectele expuse de prima instanță, rețin că prin decizia nr. 16/2016, Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a statuat că: „Realizarea oricărei modalități a elementului material va conduce la consumarea infracțiunii. Odată consumată infracțiunea, realizarea altei modalități a elementului material în baza aceleiași rezoluții infracționale va fi lipsită de consecințe juridice. De exemplu, cel care deține un bun despre care știe că provine din săvârșirea unei infracțiuni comite infracțiunea de spălare de bani. Dacă ulterior această persoană transferă acest bun, vom fi în prezența aceleiași infracțiuni, realizându-se doar o nouă modalitate a elementului material, fără relevanță juridică. Dacă infracțiunea de spălare de bani s-a produs prin realizarea mai multor modalități ale elementului material, aparținând unor variante distincte, acest aspect va fi valorificat în încadrarea juridică, prin reținerea tuturor acestor variante. *Ca atare, realizarea mai multor acțiuni ce reprezintă elementul material al infracțiunii de spălare de bani, în realizarea aceleiași rezoluții infracționale, nu afectează unitatea infracțională.*”

În raport cu aceste aspecte, momentul săvârșirii infracțiunii de spălare de bani de către inculpatul Boștină Doru Cătălin trebuie a fi considerat data de 04.09.2013, data primei acțiuni de transfer care a presupus separarea veniturilor ilicite de sursa

lor și disimularea originii acestora, acesta fiind momentul la care infracțiunea a fost săvârșită.

Referitor la termenele de prescripție a răspunderii penale incidente în raport cu fiecare dintre infracțiunile pentru care s-a dispus trimiterea în judecată a inculpaților, rețin următoarele:

- conform art. 154 alin. 1 lit. c) Cod penal, pentru infracțiunea de trafic de influență prevăzută de art. 291 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 6 din Legea nr. 78/2000 și pentru care este prevăzută pedeapsa de la 2 la 7 ani închisoare, termenul general de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani;

- conform art. 154 alin. (1) lit. c) Cod penal, pentru infracțiunea de cumpărare de influență prevăzută de art. 292 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 6 din Legea nr. 78/2000 și pentru care este prevăzută pedeapsa de la 2 la 7 ani închisoare, termenul general de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani;

- conform art. 154 alin. (1) lit. c) Cod penal, pentru infracțiunea de spălare de bani prevăzută de art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 și pentru care legea prevede o pedeapsă de la 3 la 10 ani, termenul general de prescripție a răspunderii penale este de 8 ani.

În raport cu aspectele expuse referitor la incidența deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, respectiv a Deciziei nr. 67/2022 a Î.C.C.J. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, rețin următoarele:

Prin Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 s-a constatat *soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea "oricărui act de procedură în cauză", din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională.*

Ulterior, prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022 s-a constatat că *dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal sunt neconstituționale.*

Prin Decizia nr. 67/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a stabilit că *„Normele referitoare la întreruperea cursului prescripției sunt norme de drept penal material (substanțial) supuse din perspectiva aplicării lor în timp principiului activității legii penale prevăzută de art. 3 din Codul penal, cu excepția dispozițiilor mai favorabile, potrivit principiului mitior lex prevăzută de art. 15 alin. (2) din Constituție și art. 5 din Codul penal”.*

Din conținutul deciziilor Curții Constituționale nr. 297/2018 și nr. 358/2022, se desprind următoarele:

- anterior deciziilor instanței de control constituțional, art. 155 alin. (1) din Codul penal a avut următorul conținut: „*Cursul termenului prescripției penale se întrerupe prin îndeplinirea oricărui act de procedură în cauză*”;

- prin Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 s-a constatat neconstituționalitatea soluției legislative circumscrisă sintagmei „*oricărui act de procedură în cauză*”, întrucât aceasta era lipsită de previzibilitate și, totodată, contrară principiului legalității incriminării, pentru că sintagma are în vedere și acte ce nu sunt comunicate suspectului sau inculpatului, nepermițându-i acestuia să cunoască aspectul întreruperii cursului prescripției și al începerii unui nou termen de prescripție a răspunderii sale penale (paragraful 31). Potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 358/2022 (paragraful 61), Decizia Curții Constituționale nr. 297/2018 a avut natura unei decizii simple/extreme, întrucât instanța de contencios constituțional a sancționat unica soluție legislativă reglementată prin dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal. Referirea din considerentele Deciziei 297/2018 la soluția legislativă cuprinsă în Codul penal anterior a avut un rol orientativ, iar nu obligatoriu, destinat legiuitorului, iar nu organelor judiciare (paragrafele 68, 70) și aceasta nu putea fi interpretată ca o permisiune acordată de către instanța de contencios constituțional organelor judiciare de a stabili ele însele cazurile de întrerupere a prescripției răspunderii penale (paragraful 72);

- de la data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, respectiv 25 iunie 2018, „*fondul activ al legislației nu a conținut vreun caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale*”, rămânând neafectate termenele de prescripție generală reglementate de dispozițiile art. 154 din Codul penal (Decizia nr. 358/2022, paragraful 73, 74);

- ulterior publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018, respectiv 25 iunie 2018, textul art. 155 alin. (1) din Codul penal a avut următorul conținut: „*Cursul termenului prescripției penale se întrerupe prin îndeplinirea*” (Decizia nr. 358/2022, paragraful 76);

- prin decizia Curții Constituționale nr. 358/2022 s-a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, reținându-se că norma supusă controlului de constituționalitate nu este susceptibilă de o aplicare clară și previzibilă în absența intervenției legiuitorului (paragrafele 60, 75) și, așa cum s-a arătat anterior, a fost lămurită natura și semnificația Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018;

- prin O.U.G. nr. 71/2022, publicată în M. Of. nr. 531 din 30 mai 2022, au fost modificate dispozițiile art. 155 alin. (1) din Codul penal, prevăzându-se „*Cursul termenului prescripției răspunderii penale se întrerupe prin îndeplinirea*

oricărui act de procedură în cauză care, potrivit legii, trebuie comunicat suspectului sau inculpatului”.

În raport cu efectele deciziilor Curții Constituționale astfel cum sunt prevăzute de art. 147 alin. (1) din Constituția României, rețin că între data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 297/2018 (a cărei natură a fost lămurită prin Decizia Curții Constituționale nr. 358/2022) și până la intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 71/2022, textul art. 155 alin. (1) din Codul penal a avut conținutul „*Cursul termenului prescripției penale se întrerupe prin îndeplinirea*” și nu a cuprins vreun caz de întrerupere a cursului termenului de prescripție.

Având în vedere dispozițiile art. 5 din Codul penal, constat că inexistența unui caz de întrerupere a cursului termenului de prescripție a răspunderii penale în intervalul de timp menționat determină caracterul de lege penală mai favorabilă dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal în forma rezultată în urma examenului de constituționalitate și are drept consecință examinarea incidenței acestei instituții de drept substanțial exclusiv prin raportare la termenele generale de prescripție prevăzute de art. 154 Cod penal.

În consecință, în ceea ce îl privește pe inculpatul Dobrescu Dragoș, rețin că potrivit art. 154 alin. (1) lit. c) Cod penal, termenul de prescripție de 8 ani incident pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 291 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 6 din Legea nr. 78/2000 și art. 5 Cod penal a început să curgă cel mai târziu la data de 26.06.2013 și s-a împlinit la data de 25.06.2021, conform art. 186 alin. (1) Cod penal.

Similar, în ceea ce îi privește pe inculpații Pier Canino Luca și Boștină Doru Cătălin, potrivit art. 154 alin. (1) lit. c) Cod penal, termenul de prescripție a răspunderii penale de 8 ani incident pentru comiterea infracțiunii de cumpărare de influență, prevăzută de art. 292 alin. (1) Cod penal cu aplicarea art. 6 din Legea nr. 78/2000 și art. 5 Cod penal, respectiv de complicitate la aceeași infracțiune, a început să curgă cel mai târziu la data de 26.06.2013 și s-a împlinit la data de 25.06.2021, conform art. 186 alin. (1) Cod penal.

Referitor la inculpatul Boștină Doru Cătălin, potrivit art. 154 alin. (1) lit. c) Cod penal, termenul de prescripție de 8 ani incident pentru comiterea infracțiunii de spălare de bani, prevăzută de art. 49 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 129/2019 cu aplicarea art. 5 Cod penal, a început să curgă la data de 04.09.2013 și s-a împlinit la data de 03.09.2021, conform art. 186 alin. (1) Cod penal.

În raport cu aspectele expuse, având în vedere că termenele de prescripție s-au împlinit în cazul fiecăruia dintre inculpați și că aceștia nu au solicitat continuarea procesului penal conform art. 18 C.pr.pen., iar potrivit art. 153

alin. (1) Cod penal prescripția înlătură răspunderea penală, apreciez că în mod corect prima instanță a dispus în baza art. 396 alin. (6) Cod procedură penală raportat la art. 16 alin. (1) lit. f) Cod procedură penală încetarea procesului penal față de inculpații Dobrescu Dragoș, Pier Canino Luca și Boștină Doru Cătălin.

Referitor la criticile apelantului Parchetul de pe lângă Î.C.C.J. – D.N.A în ceea ce privește caracterul întreruptiv al actelor de procedură efectuate în cursul urmăririi penale, rețin că în raport cu argumentele expuse anterior, nu se impune o analiză distinctă a actelor de procedură la care s-a făcut referire. Aceasta întrucât, recunoașterea caracterului întreruptiv al cursului prescripției urmăririi penale, astfel cum a susținut apelantul, ar contraveni considerentelor expuse de către Curtea Constituțională prin Decizia nr. 358/2022. Concret, sancționând pasivitatea legiutorului în a reglementa în mod corespunzător cazurile de întrerupere a cursului termenului de prescripție a răspunderii penale ulterior publicării Deciziei nr. 297/2018, instanța de contencios constituțional a statuat explicit în sensul inexistenței după acest moment a *vreunui caz care să permită întreruperea cursului prescripției răspunderii penale*”, rămânând neafectate termenele de prescripție generală reglementate de dispozițiile art. 154 din Codul penal (Decizia nr. 358/2022, paragraful 73, 74). Or, având în vedere această statuare a instanței de contencios constituțional, precum și natura juridică a normelor care privesc întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale și incidența principiului legii penale mai favorabile, nu poate fi recunoscut caracterul întreruptiv în favoarea actelor de procedură efectuate în cursul urmăririi penale la care apelantul face referire, mai ales că acestea au fost întocmite în anul 2021, ulterior publicării deciziei nr. 297/2018 a Curții Constituționale.

PREȘEDINTE
Andrei Claudiu Rus

